

Συγγραφική Ομάδα ΕΚΠΑ

Ελληνική Γλώσσα

Οι αξίες μας: Γνώση

3η Δημοτικού

Βιβλίο Μαθήματος

1ο τεύχος

Ελληνική Γλώσσα

Οι αξίες μας: Γνώση

3η Δημοτικού

Βιβλίο Μαθήματος

1ο τεύχος

Επιστημονική Επιτροπή Αξιολόγησης

Συντονίστρια / Αξιολογήτρια	Ευαγγελία Τύμπα Εν ενεργεία εκπαιδευτικός
Αξιολογητής	Ευθύμιος Γκούμας Εν ενεργεία εκπαιδευτικός
Αξιολογήτρια	Αλεξάνδρα Εμμανουηλίδου Εν ενεργεία εκπαιδευτικός
Τεχνικός Εμπειρογνώμονας	Ιωάννα Τραχανοπούλου Πτυχιούχος Πληροφορικής
Επικουρικός Εμπειρογνώμονας	Μαρία Σιδηρά Διπλωματούχος τεχνολογίας γραφικών τεχνών
Υπεύθυνη Διδακτικού Πακέτου για το Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής	Παναγιώτα Μίνη Σύμβουλος Β' ΙΕΠ

Πράξη με τίτλο: «Συγγραφή, Αξιολόγηση και Ένταξη διδακτικών βιβλίων στο Μητρώο Διδακτικών Βιβλίων και στην Ψηφιακή Βιβλιοθήκη Διδακτικών Βιβλίων» με κωδικό ΟΠΣ 6010165 στο Πρόγραμμα «Ανθρώπινο Δυναμικό και Κοινωνική Συνοχή» 2021-2027

ΙΝΣΤΙΤΟΥΤΟ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΗΣ ΠΟΛΙΤΙΚΗΣ

Σπυρίδων Δουκάκης

Πρόεδρος του Δ.Σ. του Ινστιτούτου Εκπαιδευτικής Πολιτικής

Υπεύθυνος Πράξης

Διονύσιος Μουρελάτος

Σύμβουλος Α΄ του Ινστιτούτου Εκπαιδευτικής Πολιτικής

Αναπληρωτής Υπεύθυνος Πράξης

Στυλιανός Μαυρατζάς

Σύμβουλος Α΄ του Ινστιτούτου Εκπαιδευτικής Πολιτικής

Με τη συγχρηματοδότηση της Ευρωπαϊκής Ένωσης
και το Πρόγραμμα «Ανθρώπινο Δυναμικό και Κοινωνική Συνοχή»

ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΑΙΔΕΙΑΣ, ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ ΚΑΙ ΑΘΛΗΤΙΣΜΟΥ
ΙΝΣΤΙΤΟΥΤΟ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΗΣ ΠΟΛΙΤΙΚΗΣ

Συγγραφική Ομάδα ΕΚΠΑ

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ
Εθνικόν και Καποδιστριακόν
Πανεπιστήμιον Αθηνών

Σειρά: ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΑ

Ελληνική Γλώσσα

Οι αξίες μας: Γνώση

3η Δημοτικού

Βιβλίο Μαθήματος

1ο τεύχος

Εταιρεία Αξιοποίησης και Διαχείρισης της Περιουσίας του Πανεπιστημίου Αθηνών
ΕΚΔΟΣΕΙΣ ΕΚΠΑ

ΙΝΣΤΙΤΟΥΤΟ ΤΕΧΝΟΛΟΓΙΑΣ ΥΠΟΛΟΓΙΣΤΩΝ ΚΑΙ ΕΚΔΟΣΕΩΝ «ΔΙΟΦΑΝΤΟΣ»

ΣΥΝΤΕΛΕΣΤΕΣ

Επιστημονική υπεύθυνη: Ευγενία Μαγουλά Καθηγήτρια Γλωσσολογίας και εκπαιδευτικών εφαρμογών ΕΚΠΑ

Υπεύθυνος έργου: Νικόλαος Θωμαΐδης Καθηγητής Αναλυτικής Χημείας ΕΚΠΑ, Πρόεδρος ΕΑΔΠΠΑ-Εκδόσεις ΕΚΠΑ

Συντονισμός και επιστημονική επιμέλεια συγγραφικού έργου Δημοτικού:
Ευγενία Μαγουλά & Γεωργία Στύλου Δρ. Εφαρμοσμένης γλωσσολογίας ΠΕ70

Συντονισμός 3ης τάξης: Χρυσούλα Παπαχρήστου Δρ. Διδακτικής της γλώσσας ΠΕ70 & Αικατερίνη Τζανάκη Δρ. Διδακτικής της γλώσσας ΠΕ02

Συγγραφική ομάδα 3ης τάξης: Ευγενία Μαγουλά, Γεωργία Στύλου, Χρυσούλα Παπαχρήστου, Αικατερίνη Τζανάκη, Τσαμπίκα Αργυρού ΜΑ ΠΕ70, Ραφαέλα-Θέκλα Βενέρη ΜΑ ΠΕ70, Μαρία Γεωργοπούλου ΜΑ ΠΕ70, Κρυσταλλία Κυρίτση Δρ. ΠΕ70, Μυρτώ Νικολοπούλου Δρ. ΠΕ70

Κριτική ανάγνωση: Νεφέλη Γκάτσου, Δρ. ΠΕ70

Συμβουλευτική ομάδα σε ειδικά θέματα και παροχή υλικού: Ευγενία Βασιλάκη Αν. Καθηγήτρια Διδακτικής της Γλώσσας Πανεπιστήμιο Θεσσαλίας, Αγγελική Βογιατζόγλου ΜΑ Διδακτικής της Λογοτεχνίας ΠΕ70, Ρέα Κακάμπουρα, Καθηγήτρια Λαογραφίας ΕΚΠΑ, Σμαράγδα Παπαδοπούλου Καθηγήτρια Διδακτικής της γλώσσας, Διεθνές Πανεπιστήμιο Ελλάδος, Βασιλική Τσάμη Επικ. Καθηγήτρια Διδακτικής της γλώσσας Πανεπιστήμιο Κρήτης

Εικονογράφηση: Ανδρέας Κιτανίδης

Σχεδιασμός, οπτική επιμέλεια & σελιδοποίηση: Χρύσα Παπαχατζή

Δημιουργία ειδικών Ψηφιακών Μαθησιακών Αντικειμένων:
Τσαμπίκα Αργυρού, Ραφαέλα-Θέκλα Βενέρη

Συντονισμός & Τεχνική Επιμέλεια Ψηφιακών Μαθησιακών Αντικειμένων:
Κωνσταντίνος Τσιμπάνης Μηχανικός Πληροφορικής ΕΚΠΑ

Ανάπτυξη ψηφιακών μορφών διδακτικού βιβλίου: Ειρήνα Βούλγαρη

Δικαιούχος συγγραφής: ΕΑΔΠΠΑ-Εκδόσεις ΕΚΠΑ

Πρόλογος

Αγαπητά μας παιδιά,

Τα βιβλία Ελληνικής Γλώσσας «Οι αξίες μας» δημιουργήθηκαν με αγάπη από την Ομάδα μας για να σας συντροφεύουν στο μάθημα και να καλλιεργούν το ενδιαφέρον και τη χαρά για τη μάθηση.

Η γλώσσα είναι πολύτιμη, γιατί μας βοηθά να επικοινωνούμε, να σκεφτόμαστε, να εκφράζουμε συναισθήματα και ιδέες και να καταλαβαίνουμε καλύτερα τον κόσμο γύρω μας. Μέσα από το βιβλίο θα ανακαλύψετε θέματα που σας ενδιαφέρουν, θα διαβάσετε και θα ακούσετε κείμενα, θα χαρείτε όμορφες εικόνες και θα συμμετέχετε σε δραστηριότητες που θα σας βοηθήσουν να παρατηρήσετε πώς λειτουργεί η γλώσσα και πώς μπορούμε να τη χρησιμοποιούμε καλύτερα.

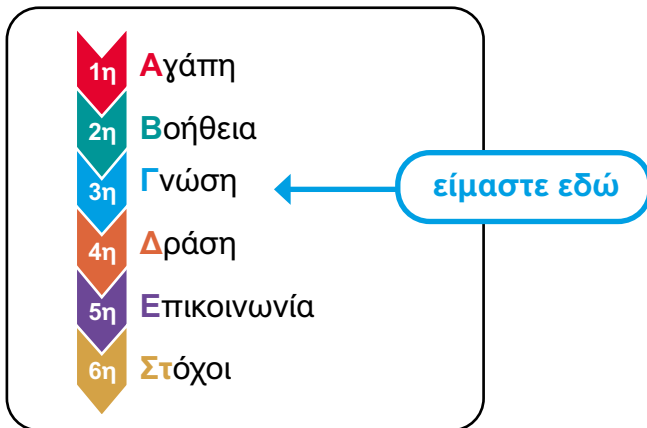
Το βιβλίο μας λέγεται «Οι αξίες μας: **Γνώση**», γιατί η γνώση είναι πολύ σημαντική στη ζωή μας. Μας βοηθά να δυναμώνουμε, να ωριμάζουμε, να έχουμε ενδιαφέροντα και να παίρνουμε σωστές αποφάσεις. Θα ανακαλύψετε ότι η γνώση δεν βρίσκεται μόνο στα βιβλία, αλλά και στις εμπειρίες, στις συζητήσεις και στις απορίες που τολμάμε να κάνουμε.

Τα βιβλία σας περιλαμβάνουν: α) το Βιβλίο Μαθήματος, β) το Τετράδιο Εργασιών και γ) τα Ψηφιακά Μαθησιακά Αντικείμενα. Όλα μαζί σας βοηθούν να αποκτάτε γνώσεις με περισσότερους τρόπους. Όταν δουλεύουμε με αυτά με συνεργασία και ενεργή συμμετοχή, η εργασία στην τάξη γίνεται πιο ευχάριστη, δημιουργική και αποτελεσματική.

Σας ευχόμαστε έναν όμορφο περίπατο στον κόσμο της γλώσσας και της γνώσης!

Η Συγγραφική Ομάδα του Πανεπιστημίου Αθηνών

Σειρά ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΑ: «Οι αξίες μας»

Διδακτική ενότητα και υποενότητες (Υε)

ΤΑΥΤΟΤΗΤΑ ΤΟΥ ΒΙΒΛΙΟΥ

3η τάξη = Γνώση

- Καθημερινή εξάσκηση στην ανάγνωση με στόχο την ευχέρεια, την ταχύτητα και την εκφραστικότητα.
- Καλλιέργεια ακρόασης και προφορικού λόγου μέσα από διαλόγους και αυθεντικές επικοινωνιακές δραστηριότητες.
- Ενίσχυση γραμματικοσυντακτικών και λεξιλογικών δομών με στοχευμένες ασκήσεις μορφολογικής επίγνωσης.
- Συστηματική μάθηση της ορθογραφίας με πίνακες οπτικοποίησης, πρακτικούς κανόνες και μεταγνωστικές στρατηγικές.
- Διδασκαλία κειμενικών τύπων με πίνακες που οργανώνουν τη δομή και τα γλωσσικά χαρακτηριστικά για καθοδηγούμενη γραφή.
- Παραγωγή γραπτού λόγου σε αυθεντικά και δημιουργικά περιβάλλοντα για την καλλιέργεια φαντασίας και δημιουργικότητας.

Συνοδευτικό υλικό διδασκαλίας

Γνωρίζω το βιβλίο μου

Βασικά ερωτήματα ενότητας

Διαβάζω και καταλαβαίνω

Λεξιλόγιο

Γραμματική

Ακούω και καταλαβαίνω

Γράφω κείμενα

Ψηφιακά μαθησιακά αντικείμενα

Λογοτεχνία

Επανάληψη

Η ενότητα με μια ματιά

Ελέγχω τις γνώσεις μου

Σύμβολα

Πριν την ανάγνωση

Διαβάζω και καταλαβαίνω

Πριν την ακρόαση

Ακούω και καταλαβαίνω

Μιλώ

Συζητάμε

Γράφω κείμενα

Ορθογραφία

Αναζητώ στο λεξικό

Σκέφτομαι

Συνεργάζομαι

Ομαδική δραστηριότητα

Οι ήρωες

Ούμα

Ίωνας

Ίνα

Πέτρος

Ελπίδα

Φίλιππος

Περιεχόμενα

Υποενότητες

Γλωσσικές δεξιότητες

Κείμενα

1 Σχολική κοινότητα και σχολική ζωή ... σελ.12

1.1 Νέα
σχολική
χρονιά
αρχίζει
σελ. 14

- Κοιμήσου! Έχουμε σχολείο αύριο!
- Όλοι στο σχολείο

- Αφήγηση με εικόνες

Αφήγηση ιστορίας

1.2 Νέες
γνωριμίες
στο
σχολείο
σελ. 21

- Ο καινούριος μαθητής
- Η δεσποινίς Χόνεϊ
- Οι νέοι μας συμμαθητές!
- Στο γερμανικό σχολείο

- Διαγώνισμα αριθμητικής

Περιγραφή ανθρώπου

- Η δεσποινίς Χόνεϊ
- Οι νέοι μας συμμαθητές!

Περιγράφουμε ένα αγαπημένο πρόσωπο.

Συγκεντρώνουμε τις περιγραφές ανθρώπων και δημιουργούμε ένα άλμπουμ με αγαπημένα πρόσωπα.

2 Είμαστε ομάδα σελ.42

2.1 Ομαδικό
πνεύμα και
καλή
συνεργασία
σελ. 44

- Μ' ακούει κανείς;
- Η φωνή μας έχει δύναμη!
- Από αρχηγός, βοηθός

- Η Εχθρόπιτα

Φιλικό γράμμα

- Από αρχηγός, βοηθός

Απαντώ στο γράμμα της Δήμητρας.

2.2 Γίνε μέλος
μιας
ομάδας
σελ. 55

- Η θεατρική ομάδα του σχολείου μας
- Οδηγίες για τη δημιουργία... ομάδας

Πολυτροπικό κείμενο

- Οδηγίες για τη δημιουργία... ομάδας
- Ετοιμάζουμε φυλλάδιο / αφίσα για να παρουσιάσουμε την ομάδα μας.

Επετειακά σελ.72

28η Οκτωβρίου - Τα «δάκρυα» της μαστίχας

17η Νοεμβρίου - Η εξέγερση του Πολυτεχνείου

Λεξιλόγιο**Γραμματική****Υποενότητες**

<ul style="list-style-type: none"> • Λέξεις για το σχολείο • Ανακαινίζω - ανακαίνιση 	<ul style="list-style-type: none"> • Ρήμα: Παρόν, Παρελθόν, Μέλλον • Επιρρήματα του χρόνου 	1.3 Αχ, αυτοί οι δάσκαλοι! σελ. 35	Λογοτεχνία <ul style="list-style-type: none"> • Παιχνίδι γνωριμίας • Ο τυφλοπόντικας Ταυτότητα του συμμαθητή ή της συμμαθήτριάς μου
<ul style="list-style-type: none"> • Περιγραφή ανθρώπου • Οικογένεια της λέξης «κόκκινος» 	<ul style="list-style-type: none"> • Προτάσεις με τα ρήματα «έχω» και «είμαι» • Ουσιαστικά στα τρία γένη • Επίθετα 	1.4 Επανάληψη σελ. 39	<ul style="list-style-type: none"> • Η Ενότητα 1 με μια ματιά • Ελέγχω τις γνώσεις μου

<ul style="list-style-type: none"> • Η σημασία της λέξης «ομάδα» • Ομαδικό πνεύμα 	<ul style="list-style-type: none"> • Ρήμα και διάρκεια 	2.3 Στάσου πλάι μου σελ. 62	Λογοτεχνία <ul style="list-style-type: none"> • Τα κοράλλια • Εγώ κι εσύ μαζί • Το ομαδικό παιχνίδι Θεατρικό παιχνίδι: θαλάσσια ζώα και φυτά
<ul style="list-style-type: none"> • Σύνθετες λέξεις με «παιδί» και «παιχνίδι» 	<ul style="list-style-type: none"> • Κτητικές αντωνυμίες 	2.4 Επανάληψη σελ. 68	<ul style="list-style-type: none"> • Η Ενότητα 1 με μια ματιά • Ελέγχω τις γνώσεις μου

Χριστούγεννα - Πρωτοχρονιά - Χριστούγεννα είναι...

1

Σχολική κοινότητα και σχολική ζωή

Κοιτάξτε! Στο σχολείο μας
κάνουν ανακαίνιση!

Θα έχουν τελειώσει τις
επισκευές μέχρι τον Αγιασμό;

Πιστεύω ότι όλα
θα είναι έτοιμα.

Άραγε, θα είναι ωραία η
νέα μας αίθουσα;

- Πώς θα είναι η 3η τάξη;
- Ποια μαθήματα θα έχουμε;
- Θα μπορούμε να εργαζόμαστε ομαδικά;
- Τι διαφορετικό θέλουμε να έχει αυτή η χρονιά;

ΠΡΙΝ ΤΗΝ ΑΝΑΓΝΩΣΗ

Διαβάζουμε τον τίτλο και παρατηρούμε την εικόνα. Ποιοι μιλάνε; Ποιο θα είναι το θέμα;

Κοιμήσου! Έχουμε σχολείο αύριο!

Η Ελπίδα και ο μικρός της αδερφός, ο Μάριος, ετοιμάζονται να κοιμηθούν, αλλά δεν τους πιάνει ύπνος...

Κοιμήσου! Έχουμε **σχολείο** αύριο!

Κι αν δηλαδή δεν κοιμηθώ; Πάλι σχολείο δεν θα πάω; Μακάρι να είχαμε ακόμη έναν μήνα διακοπές.

Ε, μην είσαι αχάριστος...

Καλά, έστω μια βδομάδα ακόμη.

Γιατί, τι θα έκανες;

Μμμ...θα κοιμόμουν λίγο παραπάνω.

Τότε, καλά είπαν οι γονείς να κοιμηθούμε νωρίς. Έλα, κοιμήσου!

Χαίρεσαι που θα δεις πάλι τις φίλες σου;

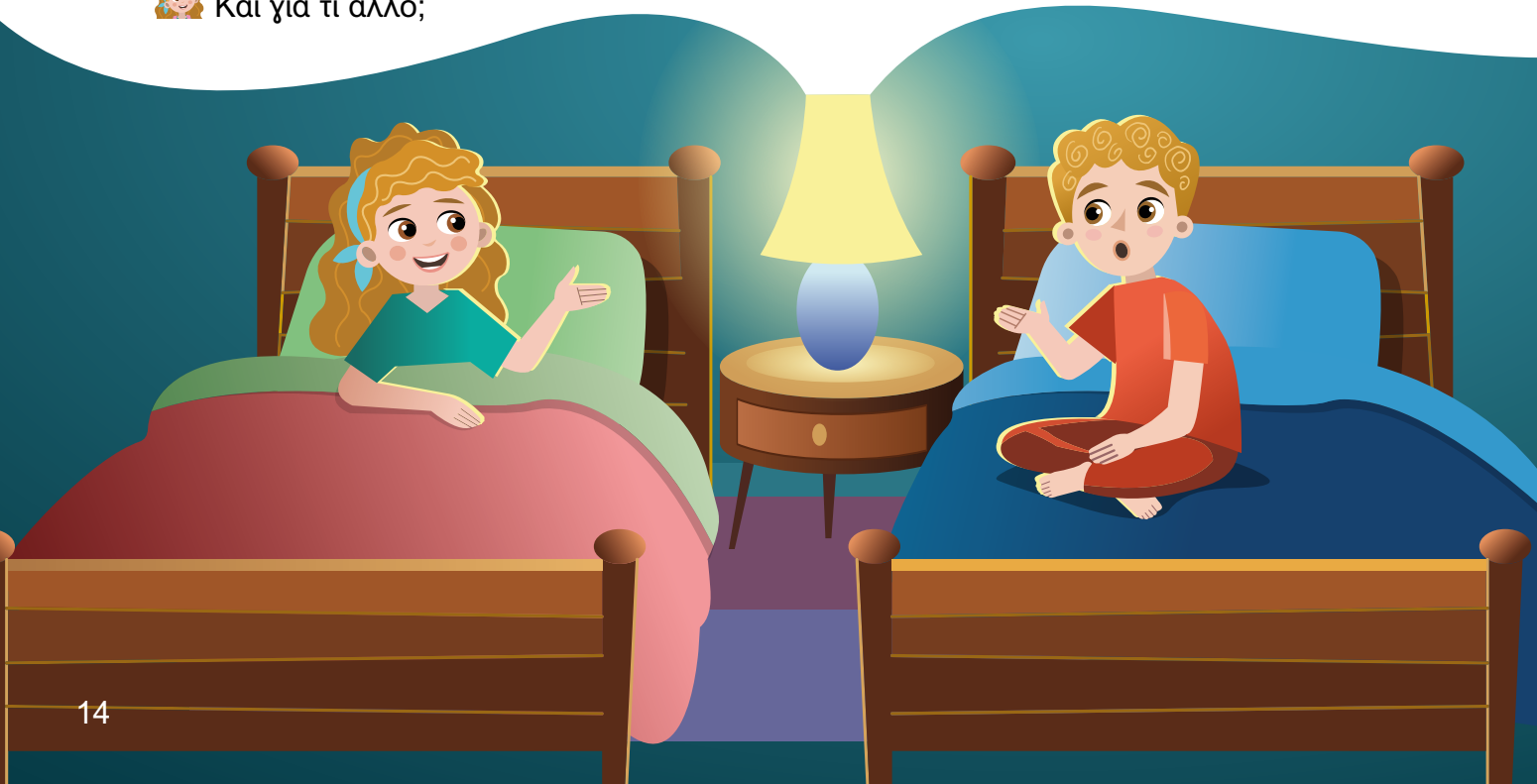
Ναι, χαίρομαι που θα είμαστε ξανά όλοι μαζί! Εσύ, για ποιο πράγμα ανυπομονείς;

Ανυπομονώ να παίζουμε με τα παιδιά στα **διαλείμματα**.

Και για τι άλλο;

 Να δω ποια δασκάλα θα έχουμε... Λες να είναι δάσκαλος;

 Μπορεί. Θα ήταν ωραία να έχετε τον κύριο Απόστολο. Εμείς τον είχαμε πέρσι και περάσαμε πολύ όμορφα μαζί του!

 Εσύ, Ελπίδα, έχεις αγωνία;

 Ναι, λίγο... Αλλά θέλω να κοιμηθώ τώρα.

 Ποιον θα συναντήσουμε πρώτο αύριο;

 Μάλλον τον **επιστάτη**, τον κύριο Μάρκο. Αυτός ανοίγει και κλείνει το σχολείο, αυτόν θα δούμε πρώτο. Φέτος έγινε **ανακαίνιση** στο σχολείο και ο κύριος Μάρκος φρόντισε να είναι όλα έτοιμα για τη νέα σχολική χρονιά.

 Τι θα γίνει αύριο;

 Όπως κάθε χρόνο, θα συγκεντρωθούμε όλοι στο προαύλιο, θα γίνει ο Αγιασμός και θα μιλήσει η διευθύντρια.

 Και ύστερα, με τον δάσκαλο ή τη δασκάλα μας θα πάμε στην τάξη για να πάρουμε τα βιβλία! Γιούπι!

 Το λες με χαρά αυτό, ε;

 Ναι! Λατρεύω τη μυρωδιά των καινούριων βιβλίων...

από τη συγγραφική ομάδα

1 Συζητάμε στην τάξη:

- α. Ήταν σωστές οι προβλέψεις μας για το θέμα και τους ήρωες;
- β. Το βράδυ, πριν από την πρώτη μέρα στο σχολείο, πώς νιώθαμε; Ποιες σκέψεις κάναμε;

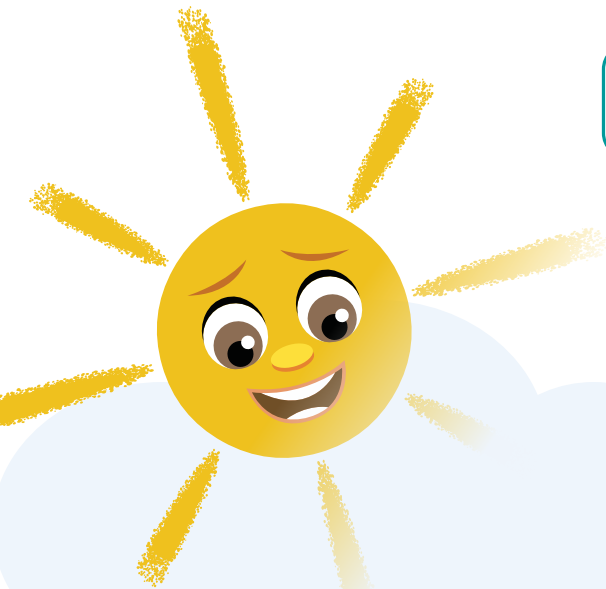
2 Υπογραμμίζουμε μέσα στο κείμενο:

- α. τις δουλειές του επιστάτη του σχολείου
- β. τα συναισθήματα των παιδιών για την πρώτη μέρα στο σχολείο
- γ. τι σκέφτεται ο Μάριος για τη νέα σχολική χρονιά

ο επιστάτης, η επιστάτρια & επιστάτισσα:

Εργαζόμενος σε σχολείο και υπεύθυνος για την καλή λειτουργία του

Ίωνα, Ελπίδα, ελάτε!
Χτύπησε το κουδούνι!

Ναι, μην αργήσουμε πρώτη μέρα
στο σχολείο! Κοιτάξτε, ήδη οι
άλλοι έχουν κάνει σειρές!

Όλοι στο σχολείο

Εφτασε ο Σεπτέμβρης και τα συννεφάκια δεν αφήνουν σε ησυχία τον ήλιο. Τούτο το πρωί, ωστόσο, δεν έχει καθόλου όρεξη ο ήλιος να παίξει μαζί τους. Γιατί σήμερα είναι η μέρα που ανοίγουν τα σχολεία! Θέλει λοιπόν να δει τα παιδιά που θα ξεκινήσουν. Θέλει να δει που θα έχουν, περασμένες στην πλάτη, μεγάλες σάκες τα μεγαλύτερα παιδιά και μικρές τα μικρότερα.

Να ο Δημήτρης! Για δεσ πώς ψήλωσε! Αμ, η Άννα; Ποπό! Τι μεγάλο κορίτσι! Και η Μάρω μεγάλωσε πολύ. Έχει μάθει, φαίνεται, και την ώρα. Κοιτάζει το ρολόι που φοράει στο χέρι της και φωνάζει: «Γρήγορα, παιδιά! Οκτώ παρά δέκα!»

Εκείνος, πιο κάτω, ποιος είναι; Τόσο μεγάλο παιδί, τι γυρεύει με τα άλλα; Καλέ, ο Αντώνης είναι! Μεγάλωσε τόσο πολύ που τρόμαξε ο ήλιος να τον γνωρίσει! Κι εκείνη η κοπέλα δίπλα του, που περπατάει καμαρωτή με τη μεγάλη σάκα, είναι η Ελένη. [...]

Να κι ο Φώτης με τον Μιχάλη. Μα γιατί στέκονται; Τι περιμένουν; Α, ναι, τον Σωτήρη. Να τος κι αυτός! Έρχεται τρέχοντας να τους προφτάσει. Δεν πειράζει που δεν θα είναι στην ίδια τάξη. Το απόγευμα θα παίζουν πάλι μαζί στην πλατεία. Δεν χορταίνει να τα κοιτάζει ο ήλιος τα παιδιά. Να... συγκινήθηκε κιόλας. Δακρύζουν τα μάτια του.

«Ψιχαλίζει!» φωνάζει ο Φώτης.

«Καλή χρονιά!» φωνάζει ο ήλιος στους φίλους του από ψηλά. «Καλή χρονιά!»

Πέτροβιτς-Ανδρουτσοπούλου Λότη, Στη γειτονιά του ήλιου

1 Συζητάμε στην τάξη και συμπληρώνουμε:

α. Το **θέμα** του κειμένου είναι _____
 Ο **τόπος** είναι _____
 και **πρωταγωνιστές** είναι _____

β. Το κείμενο είναι:

α. γράμμα β. φανταστική ιστορία γ. άρθρο εφημερίδας

2 Σωστό (Σ) ή Λάθος (Λ); Βάζω ✓.

	Σ	Λ
1. Τα γεγονότα συμβαίνουν μια βροχερή μέρα του χειμώνα.		
2. Ο ήλιος ήθελε να παρακολουθήσει τα παιδιά την πρώτη μέρα στο σχολείο.		
3. Η Άννα φαίνεται να έμαθε την ώρα.		
4. Ο Δημήτρης ψήλωσε πολύ.		
5. Ο Φώτης, ο Μιχάλης και ο Σωτήρης θα είναι φέτος στην ίδια τάξη.		

3 Βάζω σε σωστή σειρά τα γεγονότα:

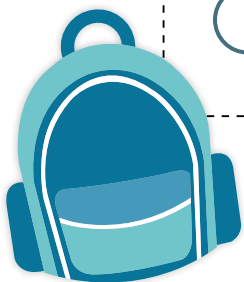
- Ο Φώτης και ο Μιχάλης περιμένουν τον Σωτήρη.

- 1 → Ο ήλιος δεν έχει όρεξη να παίξει με τα συννεφάκια.

- Ο ήλιος συγκινείται με τα παιδιά.

- Ο ήλιος παρατηρεί τα παιδιά που μεγάλωσαν.

- Αρχίζει ένα ψιλόβροχο.

ΛΕΞΙΛΟΓΙΟ

1 Μέσα από τα κείμενα 1 και 2 επιλέγουμε λέξεις για το σχολείο και τις τοποθετούμε στη σωστή κατηγορία. Προσθέτουμε και άλλες.

σχολείο

Πρόσωπα: δάσκαλος,

Σκέψεις, συναισθήματα: χαρά,

Ενέργειες: παίζω,

Αντικείμενα και χώροι: σάκες,

προαύλιο,

2 **Ανακαινίζω - ανακαίνιση:** Μοιάζουν οι δύο λέξεις; Κυκλώνω και γράφω το όμοιο στοιχείο τους.

Φέτος έγινε **ανακαίνιση** στο σχολείο μας.
Έχουμε έναν **καινούριο** υπολογιστή στην τάξη.

Γράφω τι σημαίνει και μετά ελέγχω τη σημασία στο Λεξικό:

Βρίσκω λέξεις με το ίδιο θέμα και τις γράφω:

ανακαινίζω,

Γράφω μία πρόταση με δύο από τις λέξεις που βρήκα.

ΓΡΑΜΜΑΤΙΚΗ

Ρήμα

- Το ρήμα εκφράζει **ενέργεια** που συμβαίνει είτε στο **παρόν** (τώρα, συνήθως) είτε στο **παρελθόν** (χθες, όταν πήγαίνα στη Β' τάξη...) είτε στο **μέλλον** (αύριο, σε μερικά χρόνια...).
- Τα διαφορετικά χρονικά σημεία (παρόν - παρελθόν - μέλλον) στα ελληνικά τα ξεχωρίζουμε με τις **καταλήξεις** και το «θα».

	Παρελθόν	Παρόν	Μέλλον
Διαρκές	διάβαζα	διάβαζω	θα διαβάζω
Συνοπτικό	διάβασα		θα διαβάσω

Παραδείγματα:

Διαβάζω ένα ωραίο μυθιστόρημα. → Παρόν

Πέρι δεν διάβαζα μυθιστορήματα. → Παρελθόν

Σε λίγο καιρό θα διαβάζω μυθιστορήματα και στα αγγλικά. → Μέλλον

1

- α. Υπογραμμίζω τα ρήματα και κυκλώνω την κατάληξη. Τοποθετώ τα ρήματα στη χρονική βαθμίδα τους.

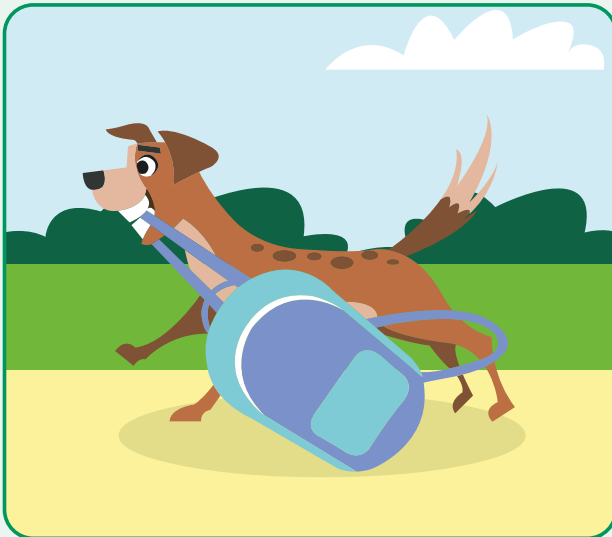
Κάθε μέρα ξυπνώ το πρωί και πηγαίνω στο σχολείο με τα πόδια. Χθες, όμως, άργησα. Δεν άνοιξαν τα μάτια μου από τη νύστα. Από 'δω και πέρα θα κοιμάμαι πιο νωρίς και δεν θα ξαναργήσω στο σχολείο.

Παρελθόν	Παρόν	Μέλλον
	ξυπνώ	

- β. Εντοπίζω και γράφω λέξεις/φράσεις που δείχνουν χρόνο. Τι προσφέρουν στην αφήγηση; Ξαναδιαβάζω το κείμενο χωρίς αυτές. Τι παρατηρούμε;

Λέξεις/φράσεις που δείχνουν χρόνο: κάθε μέρα, _____

Αφήγηση

- α. Παρατηρούμε τις εικόνες και ζωγραφίζουμε το τέλος της ιστορίας. Την αφηγούμαστε προφορικά.
- β. Γράφουμε την ιστορία. Θα μας βοηθήσουν τα ερωτήματα:

Ποιοι; _____

Πότε; _____

Πού; _____

Τι συνέβη; _____

Πώς τελειώνει; _____

Ο καινούριος μαθητής

Σήμερα είχαμε έναν καινούριο μαθητή στην τάξη. Το πρωί η δασκάλα μπήκε με ένα αγοράκι που είχε κατακόκκινα μαλλιά, φακίδες στο πρόσωπο και δυο μάτια γαλανά σαν τον βόλο που έχασα χτες στο διάλειμμα και που τον κέρδισε ο Μεξάν, με ζαβολιά βέβαια.

«Παιδιά, είπε η δασκάλα, να σας γνωρίσω τον καινούριο συμμαθητή σας. Δεν μιλάει ακόμα γαλλικά και οι γονείς του τον έφεραν στο σχολείο μας για να μάθει τη γλώσσα μας. Θέλω να με βοηθήσετε και να είστε ευγενικοί μαζί του.» Ύστερα η δασκάλα γύρισε στον καινούριο και του είπε: «Πες τ' όνομά σου στους συμμαθητές σου». Αυτός δεν κατάλαβε τι του είπε, χαμογέλασε και τότε εμείς προσέξαμε τα κατάλευκα δόντια του. [...]

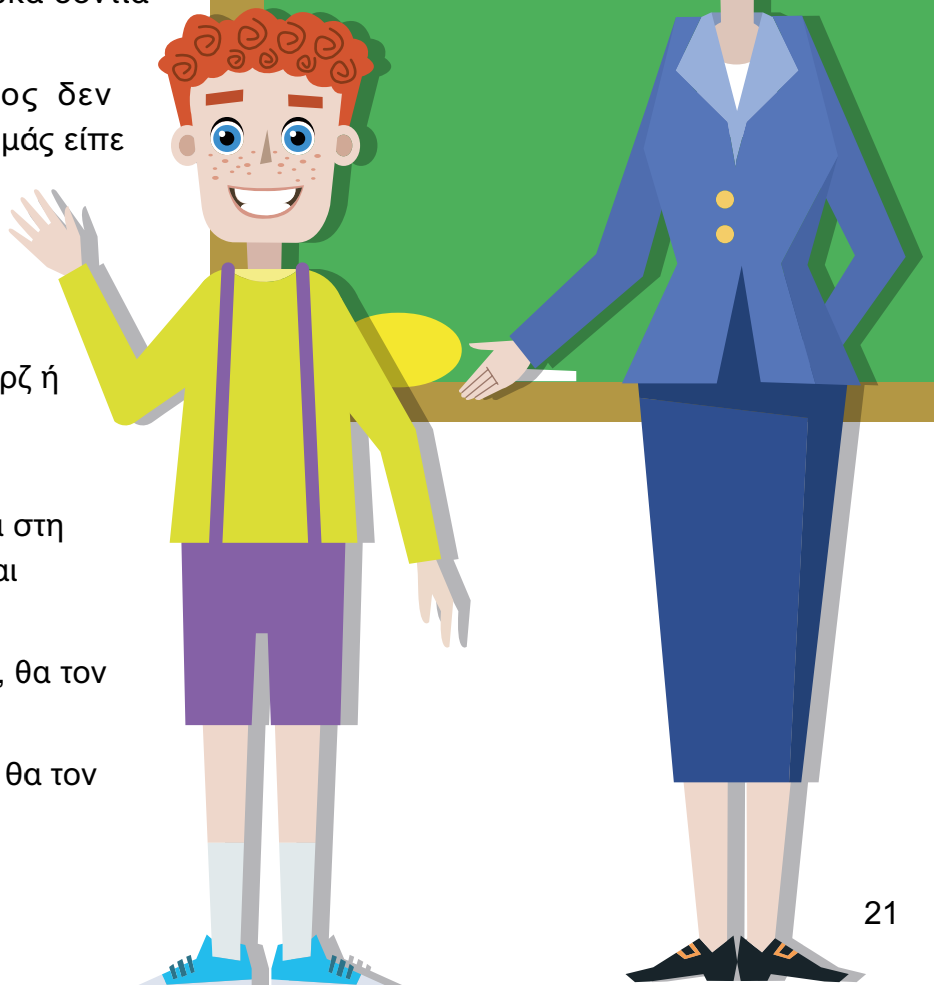
Καθώς ο καινούριος δεν έβγαζε κιχ, η δασκάλα μάς είπε πως τον λέγανε Ζορζ Μάκιντος. «Μάλιστα, είπε αυτός, Τζορτζ».

«Συγγνώμη κυρία, πετάχτηκε ο Μεξάν, Ζορζ ή Τζορτζ τον λένε;».

Η δασκάλα εξήγησε ότι τον λένε Ζορζ, αλλά στη γλώσσα του προφέρεται Τζορτζ.

«Καλά, είπε ο Μεξάν, θα τον φωνάζουμε Ζοζό».

«Όχι, είπε ο Ζοακίμ, θα τον λέμε Τζοτζό». [...]

Χτύπησε το κουδούνι για διάλειμμα και βγήκαμε όλοι έξω [...]. Στο προαύλιο μαζευτήκαμε όλοι γύρω από τον Τζοτζό. Τον ρωτούσαμε χίλια δυο πράγματα, αλλά εκείνος το μόνο που έκανε ήταν να μας δείχνει τα κατάλευκα δόντια του. Κι όταν άρχισε να μας μιλάει, εμείς δεν καταλαβαίναμε γρι. [...]

Εμείς αρχίσαμε να τον βρίσκουμε συμπαθητικό τον Τζοτζό κι εγώ του έδωσα ένα κομμάτι από τη σοκολάτα μου.

Γκοσινί Ρ., Ο μικρός Νικόλας

1 Συζητάμε και συμπληρώνουμε:

Το **θέμα** του κειμένου είναι _____

Ο **τόπος** είναι _____

Τα **πρόσωπα** είναι _____

2 Εντοπίζουμε στο κείμενο και γράφουμε μία φράση/πρόταση που δείχνει:

α. Πώς παρουσίασε η δασκάλα τον νέο συμμαθητή.

β. Το πρώτο πράγμα που έκανε και είπε ο Τζοτζό στην τάξη.

γ. Την περιέργεια των παιδιών για τον νέο συμμαθητή τους.

3 Συζητάμε:

α. Γιατί, κατά τη γνώμη σας, τα παιδιά άλλαξαν το όνομα του Τζοτζό;
Τι μπορεί να δείχνει αυτό;

β. Ποια είναι τα χαρακτηριστικά που έκαναν τον Τζοτζό συμπαθητικό;
Πώς του το έδειξαν;

Η δεσποινίς Χόνεϊ

Η Ματίλντα ήταν πεντέμισι χρονών όταν πήγε στο σχολείο για πρώτη φορά. Όπως ήταν φυσικό, έβαλαν τη Ματίλντα στην πιο μικρή τάξη, στην οποία υπήρχαν άλλα δεκαοχτώ μικρά αγόρια και κορίτσια στην ίδια ηλικία με αυτήν.

Η δασκάλα τους, η δεσποινίς Χόνεϊ, δεν ήταν περισσότερο από είκοσι τριών ως είκοσι τεσσάρων ετών.

Είχε ένα όμορφο, χλωμό πρόσωπο με γαλάζια μάτια και τα μαλλιά της ήταν ανοιχτά καστανά. Το κορμί της ήταν τόσο λεπτό και εύθραυστο, που έδινε την αίσθηση πως αν έπεφτε κάτω θα έσπαγε σε χίλια κομμάτια. Λες και ήταν φτιαγμένο από πορσελάνη.

Η δεσποινίς Τζένιφερ Χόνεϊ ήταν ένας ήπιος και ήσυχος άνθρωπος: ποτέ δεν την άκουγες να υψώνει τον τόνο της φωνής της και πολύ σπάνια μπορούσες να τη δεις να χαμογελάει. Αλλά δεν υπήρχε αμφιβολία πως είχε το σπάνιο χάρισμα να κερδίζει τον θαυμασμό κάθε μικρού παιδιού που είχε υπό την επίβλεψή της.

Φαινόταν να κατανοεί απόλυτα τη σύγχυση και τον φόβο, που τόσο συχνά πλημμυρίζει τα μικρά παιδιά, όταν, για πρώτη φορά στη ζωή τους, οδηγούνται σαν κοπάδι μέσα σε μια τάξη και υποχρεώνονται να υπακούουν σε εντολές.

Μια περίεργη ζεστασιά, που σχεδόν μπορούσες να την αγγίξεις, αντανakλούσε από το πρόσωπο της δεσποινίδας Χόνεϊ, όταν μιλούσε στα σαστισμένα και γεμάτα νοσταλγία για το σπιτικό τους πρωτάκια. Η Ματίλντα τη συμπάθησε αμέσως.

*Ρόαλντ Νταλ, Ματίλντα
(δασκευή)*

1 Συζητάμε και συμπληρώνουμε:

Το **θέμα** του κειμένου είναι _____

Ο **τόπος** είναι _____

Τα **πρόσωπα** είναι _____

2 Σωστό (Σ) ή Λάθος (Λ); Βάζω ✓.

Η δεσποινίς Χόνει ήταν...	Σ	Λ
1. περισσότερο από 23ών - 24ων χρονών		
2. λεπτοκαμωμένη		
3. πάντα χαμογελαστή		
4. δασκάλα της Τρίτης τάξης		

3 Εντοπίζω στο κείμενο και συμπληρώνω μια λέξη ή φράση που δείχνει ότι:

α. τα παιδιά θαύμαζαν τη δεσποινίδα Χόνει. _____

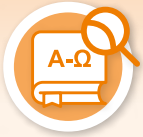
β. τα παιδιά της Πρώτης τάξης ένιωθαν αναστατωμένα στην αρχή της χρονιάς. _____

γ. το πρόσωπο της δασκάλας έδειχνε στοργή στα παιδιά. _____

4 Τι μπορεί να λέει η δεσποινίς Χόνει στους μικρούς μαθητές της την πρώτη μέρα; Συνεργαζόμαστε και γράφουμε 5–6 προτάσεις με λόγια που να δείχνουν καλοσύνη και κατανόηση.

ΛΕΞΙΛΟΓΙΟ

ήπιος -α -ο: αυτός που δεν είναι έντονος.

ήπιος χαρακτήρας: αυτός που δεν εξοργίζεται, που δεν θυμώνει εύκολα.

2

Βρίσκουμε -από τα κείμενα και αλλού- λέξεις για να περιγράψουμε τον δάσκαλο/τη δασκάλα, τη διευθύντρια ή τον διευθυντή.

Εξωτερικά χαρακτηριστικά: στρογγυλό πρόσωπο,
μοντέρνο ντύσιμο

περιγραφή
ανθρώπου

Εσωτερικά χαρακτηριστικά: ήπιος, αυστηρός

Ενέργειες: συμβουλεύει, συζητά, οργανώνει

Συναισθήματα: συμπάθεια, σεβασμό

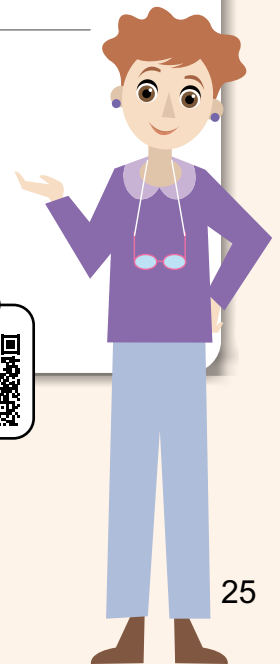
2

Με ποια είδη λέξεων περιγράφουμε τη δασκάλα;

Π.χ.: Είχε ένα όμορφο, χλωμό πρόσωπο.

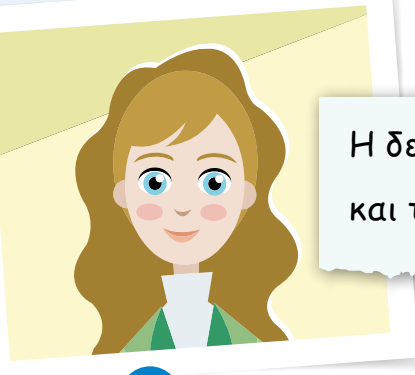
Τι περιγράφεται; το **πρόσωπο** → **ουσιαστικό**

Πώς περιγράφεται; **όμορφο, χλωμό** → **επίθετα**

ΓΡΑΜΜΑΤΙΚΗ

Προτάσεις με τα ρήματα «έχω» και «είμαι»

ρήμα → είχε συμπλήρωμα → ένα όμορφο, χλωμό πρόσωπο
 και τα μαλλιά της ήταν ανοιχτά καστανά.

1 Κυκλώνω με **κόκκινο** χρώμα το ρήμα και με **πράσινο** το συμπλήρωμα.

Η κυρία Άννα έχει μακρόστενο πρόσωπο και τα μαλλιά της είναι ξανθά και κοντά.

2 Φτιάχνω προτάσεις επιλέγοντας από τον πίνακα.

Ονομαστική	έναν ήσυχο άνθρωπο	έναν ήπιο χαρακτήρα
Αιτιατική	έναν ήσυχο άνθρωπο	έναν ήπιο χαρακτήρα

3 Φτιάχνω προτάσεις με ρήμα και συμπλήρωμα.

- έχω: _____
- είμαι: _____

Η νέα διευθύντρια του σχολείου

Πώς είναι η νέα διευθύντρια του σχολείου;

Η κυρία Άννα είναι πολύ καλή. Έχει μακρόστενο πρόσωπο και φοράει λεπτά γυαλιά. Τα μαλλιά της είναι ξανθά και κοντά. Είναι αρκετά ψηλή! Φοράει απλά και όμορφα ρούχα.

Τι σας είπε;

Μας καλωσόρισε και μας είπε να σεβόμαστε τους κανόνες του σχολείου.

Σε ζευγάρια περιγράφουμε τον διευθυντή / τη διευθύντρια ή τη δασκάλα / τον δάσκαλό μας και παίζουμε τον διάλογο. Μετά αλλάζουμε ρόλους.

Περιγραφή ανθρώπου

1 Παρατηρούμε τον πίνακα και συμπληρώνουμε την 3η στήλη με βάση το κείμενο «Η δεσποινίς Χόνει».

Τα μέρη (η δομή)	Γλωσσικά στοιχεία	Παραδείγματα από το κείμενο
Τίτλος	Ουσιαστικά	
1. Εισαγωγή <ul style="list-style-type: none"> Γενικές πληροφορίες: όνομα, επάγγελμα, φύλο, ηλικία κ.ά. 	Ουσιαστικά, βοηθητικά ρήματα (είμαι, έχω)	<i>Η δασκάλα τους, ήταν ως είκοσι τεσσάρων ετών.</i>
2. Ανάπτυξη <ul style="list-style-type: none"> Εξωτερικά χαρακτηριστικά Εσωτερικά χαρακτηριστικά, χαρακτήρας Ενέργειες ή περιστατικό που δείχνει τη συμπεριφορά 	Επίθετα, ουσιαστικά, παρομοιώσεις (σαν, λες και), ρήματα αισθήσεων Ρήματα δράσης σε γ' πρόσωπο	
3. Συμπέρασμα <ul style="list-style-type: none"> Σκέψεις και συναισθήματα γι' αυτόν που περιγράφουμε 	Λέξεις, φράσεις, προτάσεις που εκφράζουν γνώμη ή κρίση	

2 Περιγράφουμε έναν άνθρωπο που αγαπάμε πολύ ή θαυμάζουμε.

Τετράδιο Εργασιών 1, σελ. 21.

3 Συγκεντρώνουμε τις περιγραφές και δημιουργούμε ένα άλμπουμ με αγαπημένα πρόσωπα. Μπορούμε να βάλουμε και ζωγραφιές.

Κοίτα! Έχουμε το ίδιο ύψος και τα ίδια μάτια!

Τώρα που το λες, όντως!

Πάλι καλά που μπορούμε να σας ξεχωρίζουμε!

5 ΟΙ ΝΕΟΙ ΜΑΣ ΣΥΜΜΑΘΗΤΕΣ!

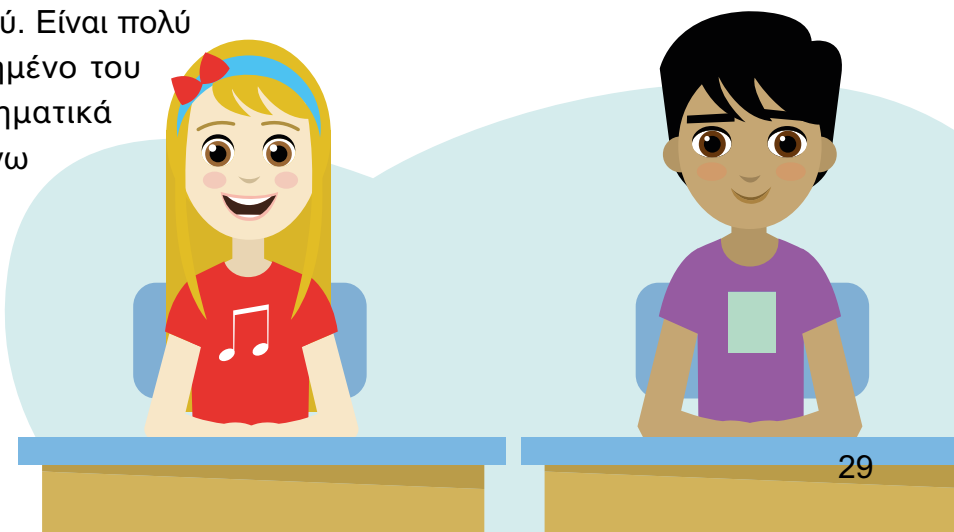
Εμένα το καινούριο που μου έκανε εντύπωση μέχρι τώρα στη νέα μου τάξη, είναι ότι φέτος υπάρχουν δύο καινούριοι συμμαθητές και μπορώ να σας τους περιγράψω. Είναι ο Ναβίντ και η Μαρία. Για να πω την αλήθεια, τη Μαρία δεν μπορώ να σας την περιγράψω πολύ· γιατί, με το που ήρθε στο σχολείο, όλο κάνει παρέα με τα άλλα κορίτσια, λέει μυστικά μαζί τους και, όταν περνάμε εμείς τα αγόρια από μπροστά τους, χασκογελάνε.

Η Μαρία πήγαινε σε άλλο σχολείο πριν και ήρθε στο δικό μας, γιατί με τους γονείς της μετακόμισαν σε ένα σπίτι που είναι δύο δρόμους πιο κάτω από εδώ. Η Μαρία έχει μακριά ξανθά μαλλιά και τα πιάνει με στέκα. Δεν μπορώ να σας περιγράψω άλλο τη Μαρία γιατί, μόνο αυτά ξέρω για την ώρα.

Μπορώ όμως να σας περιγράψω τον Ναβίντ. Έχει μαύρα μαλλιά και είναι πολύ πιο μελαχρινός από εμένα. Είναι από μια ξένη χώρα, που είναι πολύ μακριά από την Ελλάδα. Το όνομά του, στη γλώσσα του, σημαίνει «αυτός που φέρνει την ελπίδα». Νομίζω ότι στην Ελπίδα -που κάθεται στο ίδιο θρανίο με τον Βασίλη- της αρέσει που το όνομα του Ναβίντ μοιάζει με το δικό της.

Στον Ναβίντ αρέσει πολύ το σχολείο και σ' αυτό νομίζω δεν ταιριάζουμε και πολύ. Είναι πολύ επιμελής και το αγαπημένο του μάθημα είναι τα Μαθηματικά (εγώ εκεί δεν καταλαβαίνω τίποτα!).

*Χριστοδούλου Πάνος,
Ο Ναβίντ δεν ήρθε για
διακοπές*

1

Συζητάμε στην τάξη:

Το **θέμα** του κειμένου είναι _____

Ο **αφηγητής** του κειμένου είναι _____

2

Αντιστοιχίζω ό,τι ταιριάζει:

Μαρία

- έχει μακριά ξανθά μαλλιά
- έχει μαύρα μαλλιά και μελαχρινό δέρμα
- κάνει παρέα με τα κορίτσια

Ναβίντ

- το όνομα σημαίνει "ελπίδα"
- πρόσφατα μετακόμισε σε ένα σπίτι που είναι δύο δρόμους κάτω από το σχολείο
- αγαπάει πολύ τα Μαθηματικά

3

Συζητάμε στην τάξη:

α. Η Μαρία και ο Ναβίντ είναι καινούριοι στο σχολείο. Πώς μπορεί να αισθάνονται;

β. Πιστεύετε ότι μπορούν να προσαρμοστούν το ίδιο εύκολα και οι δύο; Τι θα κάναμε για να βοηθήσουμε στην προσαρμογή τους;

4

Χωριζόμαστε σε ζευγάρια και ετοιμάζουμε τρεις (3) ερωτήσεις που θα μας βοηθήσουν να γνωρίσουμε καλύτερα το ζευγάρι μας.

- _____
- _____
- _____

Κάνουμε τον διάλογο μεταξύ μας και εναλλάσσουμε τους ρόλους.

5

Βρίσκουμε κοινά χαρακτηριστικά μεταξύ μας (ύψος, μαλλιά, μάτια, ενδιαφέροντα, αγαπημένα μαθήματα).

Στο γερμανικό σχολείο

Η Κωνσταντίνα, ένα κοριτσάκι από την Ελλάδα, μετακομίζει με τους γονείς της μόνιμα στη Γερμανία. Εδώ μας παρουσιάζει την πρώτη της μέρα στο γερμανικό σχολείο.

Το σχολείο το αγάπησα από τη στιγμή που το είδα. Παρόλο που πριν μπορούμε μέσα την πρώτη μέρα, χτυπούσε η καρδιά μου σαν τρελή και τα χέρια μου είχαν ιδρώσει.

Φτάσαμε στον πρώτο όροφο και σταθήκαμε μπροστά στο γραφείο του διευθυντή.

Η πόρτα άνοιξε από μόνη της και στάθηκε μπροστά μας ένας κύριος, όχι πολύ ψηλός, με κοκκινωπά μαλλιά και γαλανά μάτια, που χαμογελούσε και φαίνονταν τα κάτασπρα δόντια του. Ουφ! Η καρδιά μου έπαψε να παίζει ταμπούρλο. Εκείνος έσκυψε, με φίλησε και είπε ελληνικά: «Καλώς το παιδί μας». Ύστερα σηκώθηκε και με πήρε από το χέρι να με πάει στην τάξη μου.

Όσο ο διευθυντής μιλούσε με τη δασκάλα, εγώ κοίταζα την αίθουσα, που είχε μεγάλα παράθυρα με γλάστρες στα περβάζια και ζωγραφιές στους τοίχους. Τα παιδιά κάθονταν το καθένα σε δικό του θρανίο. Ήταν σχεδόν όλα κατάξανθα με γαλανά μάτια. Η δασκάλα, μια ξανθιά κοπέλα με πρόσωπο γεμάτο πανάδες, μου έδειξε να καθίσω σε ένα άδειο θρανίο στην πρώτη σειρά. Στο διπλανό καθόταν ένα κοριτσάκι με μαλλιά κόκκινα σαν φλόγες που μου χαμογελούσε.

Εκτός από τη Σίγκριτ, την κοκκινομάλλα που έγινε κολλητή μου, έκανα παρέα με πολλά παιδιά από την τάξη και, από αγόρια, πιο πολύ με τον Διαγόρα που μου φάνηκε παράξενο να έχει ελληνικό όνομα. Ο Διαγόρας είναι πρώτος μαθητής στην τάξη και κυρίως στην αριθμητική.

Ζέη, Άλκη, Η Κωνσταντίνα και οι αράχνες της (διασκευή)

α. Συζητάμε στην τάξη και απαντάμε:

Το **θέμα** του κειμένου είναι _____

Ο **τόπος** είναι _____

Τα **πρόσωπα** είναι _____

β. Το κείμενο είναι:

α. γράμμα **β.** λογοτεχνικό απόσπασμα **γ.** άρθρο εφημερίδας

Διαγώνισμα αριθμητικής

ΠΡΙΝ ΤΗΝ ΑΚΡΟΑΣΗ

1. Περιγράψουμε την εικόνα. Πώς συνδέεται με τον τίτλο;
2. Τι μπορεί να έχει συμβεί;

1 Ακούω προσεκτικά το απόσπασμα: Σωστό (Σ) ή Λάθος (Λ); Βάζω ✓.

	Σ	Λ
1. Ο Νικόλας πήρε χαμηλό βαθμό στο τεστ των Μαθηματικών.		
2. Όλοι οι συμμαθητές του Νικόλα πήραν τον ίδιο βαθμό στο τεστ, εκτός από τον Ανιάν.		
3. Ο Νικόλας μιλάει στον μπαμπά του με πολύ καλά λόγια για τον Ανιάν.		
4. Ο μπαμπάς του Νικόλα τον απειλεί ότι, αν δεν πάρει τον ίδιο βαθμό με τον Ανιάν, θα αργήσει πολύ να ξαναπαίξει μπάσκετ.		
5. Ο Ανιάν, όταν συναντιέται στον δρόμο με τον Νικόλα, του λέει ότι πάει στον φούρνο.		
6. Ο Ανιάν πιστεύει ότι δεν είναι πολύ καλός στο ποδόσφαιρο και γι' αυτό δεν τον παίζουν τα άλλα παιδιά.		

2 Πώς κρίνετε τη συμπεριφορά του Ανιάν απέναντι στον Νικόλα; Εσείς τι θα κάνατε στη θέση του; Γιατί;

ΛΕΞΙΛΟΓΙΟ

Οι λέξεις έχουν οικογένεια!

Παρατηρώ τις προτάσεις:

Ο διευθυντής είχε κοκκινωπά μαλλιά.
 Η Σίγκριντ είχε κατακόκκινα μαλλιά.

Κυκλώνω το κοινό στοιχείο στις δύο υπογραμμισμένες λέξεις και το γράφω εδώ:

Το κοινό στοιχείο στις λέξεις ονομάζεται **θέμα** και αποτελεί τη βάση της λέξης. Λέξεις με την ίδια βάση δημιουργούν μια **οικογένεια λέξεων**.

α. Συνδυάζω το **ΚΟΚΚΙΝ-** με τα παρακάτω στοιχεία και συμπληρώνω.

-ίζω **-ιστός** **-άκι** **-ίλα** **-ούλης** **ξε-** **κατα-** **-ωπός**

• Οι λέξεις που έφτιαξα ονομάζονται **παράγωγες**.

β. Διαλέγω 4 λέξεις και γράφω προτάσεις.

-
-
-
-

ΓΡΑΜΜΑΤΙΚΗ

Ουσιαστικά

11

- Με τα ουσιαστικά δηλώνουμε ό,τι αντιλαμβανόμαστε γύρω μας.
- Μπορεί να είναι **έμψυχα** (η μαθήτρια, ο άντρας), **άψυχα** (το τετράδιο, η σκάλα), **ενέργειες** (το άθλημα, το ταξίδι) και άλλα.
- Το άρθρο δείχνει το γένος:
ο άντρας → αρσενικό η μαθήτρια → θηλυκό το τετράδιο → ουδέτερο
- Τα ουσιαστικά κλίνονται, δηλαδή οι καταλήξεις τους αλλάζουν στην πρόταση:

η μαθήτρια: Η μαθήτρια είναι στην τάξη.

της μαθήτριας: Η τσάντα της μαθήτριας είναι μπλε.

Ενικός αριθμός

	Αρσενικό (ο)	Θηλυκό (η)	Ουδέτερο (το)
Ονομαστική	ο άντρα ς	η μαθήτρι α	το παιδι ί
Γενική	του άντρα α	της μαθήτρι ας	του παιδι ού
Αιτιατική	τον άντρα α	τη μαθήτρι α	το παιδι ί
Κλητική	- άντρα α	- μαθήτρι α	- παιδι ί

Πληθυντικός αριθμός

	Αρσενικό (οι)	Θηλυκό (οι)	Ουδέτερο (τα)
Ονομαστική	οι άντρε ς	οι μαθήτρι ες	τα παιδι ά
Γενική	των αντρ ών	των μαθητρι ών	των παιδι ών
Αιτιατική	τους άντρε ς	τις μαθήτρι ες	τα παιδι ά
Κλητική	- άντρε ς	- μαθήτρι ες	- παιδι ά

Επίθετα

12

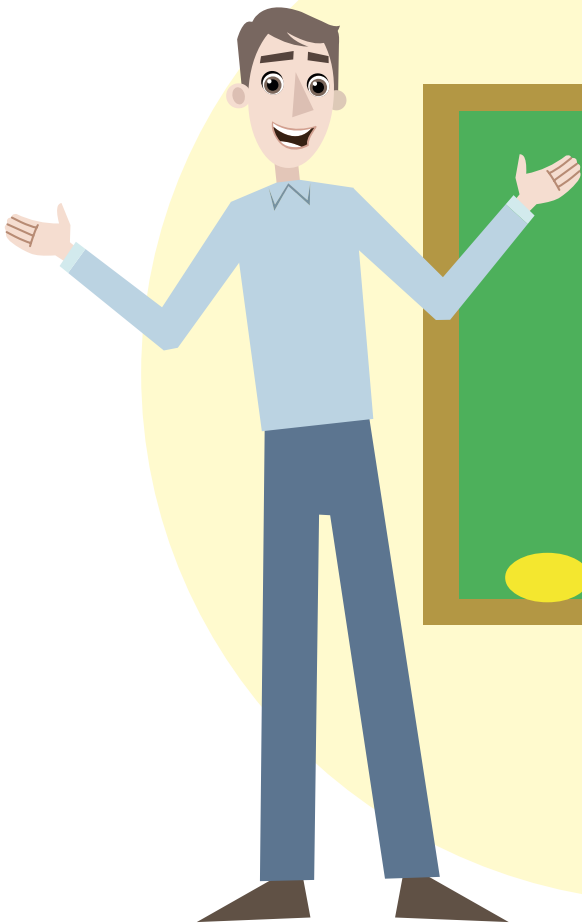

- Είναι οι λέξεις που **χαρακτηρίζουν** τα ουσιαστικά.
- Έχουν **3 γένη**.

ο νέος → αρσενικό η νέα → θηλυκό το νέο → ουδέτερο

- Συμφωνούν με τα ουσιαστικά που συνοδεύουν σε γένος, πτώση και αριθμό.

Αρσενικό	Θηλυκό	Ουδέτερο
ο νέ ο ς δάσκα λο ς	η νέ α δασκά λα	το νέ ο βιβλι ο

Παιχνίδι γνωριμίας

Με το «καλημέρα, παιδιά» σταμάτησε κάθε ψίθυρος μέσα στην τάξη. Ο πανύψηλος, λεπτός, νεαρός άντρας άφησε ένα γκρι σακίδιο πάνω στην έδρα και την τάξη άφωνη.

«Καλημέρα, παιδιά, φέτος θα είμαι ο δάσκαλός σας και θα είστε οι δάσκαλοί μου», έλαμψαν γελαστά τα μάτια του, σαν αστραφερά όνειρα, και ένα πλατύ κατάλευκο χαμόγελο φώτισε το πρόσωπό του. Τα παιδιά, μουδιασμένα από την έκπληξη, απάντησαν με ένα σαστισμένο «καλημέρα». Από το νηπιαγωγείο μέχρι τώρα είχαν μόνο δασκάλες. Το γεγονός της φετινής χρονιάς τούς έφερε μεγάλη αμηχανία.

Γύρισε την πλάτη στα παιδιά και έγραψε στον πίνακα:

«Χρειάζομαι μια γελαστή καλημέρα.»

Είκοσι πέντε πολύχρωμες καλημέρες ξεχύθηκαν στην τάξη. Χαμογελαστές, ολοζώντανες, τσιριχτές τρύπησαν το ταβάνι και ζέσταναν την καρδιά του.

«Λατρεύω τις άτακτες και τις χαμογελαστές καλημέρες. Με λένε Αργύρη, Αργύρη Χρυσό», συστήθηκε.

«Μαζί θα περάσουμε μια ολόκληρη σχολική χρονιά. Εγώ θα μάθω από εσάς και θα γίνω καλύτερος δάσκαλος κι εσείς θα μάθετε από μένα και θα γίνετε καλύτεροι μαθητές.»

Η δεύτερη, βαθύτερη γνωριμία του κυρίου Αρχύρη Χρυσού με τους μαθητές του έγινε την επόμενη ώρα με τρεις μόνο λέξεις. Μοίρασε λευκές κόλλες και ζήτησε από κάθε παιδί να παρουσιάσει τον εαυτό του με τρεις μόνο λέξεις. Ένα ουσιαστικό, ένα ρήμα και ένα επίθετο που να το χαρακτηρίζουν περισσότερο.

«Θα ξεκινήσω από μένα» τους είπε δίνοντας το παράδειγμα, για να καθυστερήσει την αγωνία τους. Γύρισε προς τον πίνακα και έγραψε:

Ονειρεύομαι

Σχολείο

Δημοκρατικό

Ονειρεύομαι ένα δημοκρατικό σχολείο.

Τους άφησε λίγο χρόνο να σκεφτούν και να γράψουν, και το παιχνίδι της γνωριμίας άρχισε.

Μαντουβάλου, Σοφία, Ο δάσκαλος με τα όνειρα στα μάτια

1

Σε ζευγάρια διαλέγουμε μία από τις ερωτήσεις, την προετοιμάζουμε και την παρουσιάζουμε στην τάξη.

1. Πώς αντέδρασαν τα παιδιά μόλις είδαν τον νέο δάσκαλο; Εντοπίζουμε στο κείμενο λέξεις, φράσεις, προτάσεις που μας δείχνουν τα συναισθήματά τους.
2. Γιατί ο δάσκαλος έγραψε στον πίνακα **«χρειάζομαι μια γελαστή καλημέρα»**;
3. Πώς σας φαίνεται το «παιχνίδι γνωριμίας» που ξεκίνησε ο δάσκαλος;
4. **«Εγώ θα μάθω από εσάς και θα γίνω καλύτερος δάσκαλος κι εσείς θα μάθετε από μένα και θα γίνετε καλύτεροι μαθητές.»** Πώς καταλαβαίνετε τα λόγια του νέου δασκάλου;

2

Παίζουμε κι εμείς το «παιχνίδι γνωριμίας» με τις τρεις λέξεις.

9 Ο Τυφλοπόντικας

Ο διευθυντής, ο κύριος Ζουλό, συνόδεψε τον καινούριο δάσκαλο και προσπάθησε να του παρουσιάσει τους μαθητές του. «Εκείνος» περίμενε στην πόρτα και όπως τον κοιτούσαμε, είδαμε ένα αχνό χαμόγελο στο πρόσωπό του.

Από σωματική διάπλαση, δεν είχε τίποτα κοινό με τον Σούπερμαν. Αυτό το ανθρωπάκι δεν πρέπει να ήταν πάνω από ένα κι εξήντα. Ήταν αδύνατος σαν οδοντογλυφίδα, φορούσε χοντρούς φακούς με κοκάλινο σκελετό. Το πρόσωπό του ήταν άσπρο.

Ο Χοσέ μου είπε στ' αφτί:

- Πρόσεξες πόσο χοντρά είναι τα γυαλιά του; Πρέπει να είναι τελείως στραβός κανείς για να φοράει τέτοια τζαμαρία. Τυφλοπόντικας είναι!

Όλες οι άλλες τάξεις είχαν μπει, όταν ο Τυφλοπόντικας μας είπε να τον ακολουθήσουμε. Η φωνή του ήταν γλυκιά, όμως σταθερή και σίγουρη. Περιμέναμε να ακούσουμε μια φωνή νευρική ή γκρινιαρική. Αυτός φαινόταν πολύ ήρεμος.

Καθίσαμε στις θέσεις μας μέσα σε ένα πανδαιμόνιο* από φωνές. Αρχίσαμε να τραγουδάμε δυνατά... και να που ο Τυφλοπόντικας αρχίζει κι αυτός να τραγουδά. Μόλις τελειώνει το τραγούδι, μένουμε άφωνοι, σαστισμένοι.

Ο Τυφλοπόντικας συνεχίζει να μας παρατηρεί. Ένα χαμόγελο φωτίζει το πρόσωπό του. Το χαμόγελο ενός φίλου που μόλις σου έχει κάνει ένα καλόκαρδο αστείο.

- Σας αρέσει το τραγούδι; Καλό αυτό, κι εμένα μου αρέσει. Αύριο θα φέρω την κιθάρα μου και θα σας μάθω μερικά τραγούδια.

Αρχίζουμε να κουβεντιάζουμε μαζί του. Μιλάει με την ίδια πάντα γλυκιά φωνή που είναι ζεστή, κανονική και κυρίως όχι μονότονη. Συζητάμε για χίλια δυο πράγματα. Του κάνουμε μερικές ερωτήσεις. Εκείνος ζητά λεπτομέρειες σχετικά με τον τρόπο που ζούμε και με τις ασχολίες των γονιών μας. Ο Τυφλοπόντικας ενδιαφέρεται για όλα. Τι περίεργο! Είναι ο πρώτος μεγάλος και κυρίως ο πρώτος δάσκαλος που ενδιαφέρεται πραγματικά για μας.

* **πανδαιμόνιο:** δυνατός και ενοχλητικός θόρυβος

Barbeau, P., Ο Τυφλοπόντικας

- 1 Τι πρόσεξαν πρώτα τα παιδιά στον νέο δάσκαλο;
- 2 Πώς πιστεύετε ότι η εμφάνιση ενός ανθρώπου μπορεί να μας παραπλανήσει για τον χαρακτήρα του; Με ποιον τρόπο;
- 3 Τι έκαναν ο νέος δάσκαλος μαζί με τα παιδιά την πρώτη μέρα γνωριμίας τους;
- 4 Ο δάσκαλος προκειμένου να γνωρίσει τους μαθητές του, ζήτησε από κάθε παιδί να του περιγράψει τον διπλανό / τη διπλανή του. Συμπληρώνω τον πίνακα και παρουσιάζω προφορικά.

Ταυτότητα του συμμαθητή μου / της συμμαθήτριάς μου	
Εισαγωγή	
<ul style="list-style-type: none"> • Όνομα; • Φύλο; • Ηλικία; 	<hr/> <hr/> <hr/>
Ανάπτυξη	
Πώς είναι εμφανισιακά; (πρόσωπο, σώμα, ντύσιμο κ.λπ.)	<hr/> <hr/>
Πώς είναι ο χαρακτήρας του;	<hr/> <hr/>
Πώς συμπεριφέρεται στους άλλους;	<hr/> <hr/>
Παραδείγματα και περιστατικά που να δείχνουν την προσωπικότητά του	<hr/> <hr/>
Συμπέρασμα	
Ποιες είναι οι σκέψεις μου και τα συναισθήματά μου για αυτό το πρόσωπο;	<hr/> <hr/> <hr/>

Η ενότητα 1 με μια ματιά

ΓΡΑΜΜΑΤΙΚΗ

Ρήμα

Χωρίζεται σε **θέμα** και **κατάληξη**. Η κατάληξη είναι αυτή που μας δείχνει τη χρονική του βαθμίδα.

Χρονικές βαθμίδες

Παρελθόν	Παρόν	Μέλλον
έπαιζα	παίζω	θα παίζω
έπαιξα		θα παίξω

«είμαι»

Πρόσωπα	Παρελθόν	Παρόν	Μέλλον
εγώ	ήμουν	είμαι	θα είμαι
εμείς	ήμασταν/ήμαστε	είμαστε	θα είμαστε
εσείς	ήσασταν/ήσαστε	είσαστε	θα είσαστε

«έχω»

Πρόσωπα	Παρελθόν	Παρόν	Μέλλον
εγώ	είχα	έχω	θα έχω
εμείς	είχαμε	έχουμε	θα έχουμε
εσείς	είχατε	έχετε	θα έχετε

Ρήμα και συμπλήρωμα

Ο νέος μας δάσκαλος **είναι** ένας ευγενικός άνθρωπος.

↓
συμπλήρωμα σε **Ονομαστική**

Η διευθύντριά μας **έχει** έναν άσπρο γάτο.

↓
συμπλήρωμα σε **Αιτιατική**

Περιγραφή ανθρώπου

Τα μέρη (η δομή)	Γλωσσικά στοιχεία
Τίτλος	Ουσιαστικά
1. Εισαγωγή • Γενικές πληροφορίες: όνομα, επάγγελμα, φύλο, ηλικία κ.ά.	Ουσιαστικά, βοηθητικά ρήματα (είμαι, έχω)
2. Ανάπτυξη • Εξωτερικά χαρακτηριστικά • Εσωτερικά χαρακτηριστικά, χαρακτήρας • Ενέργειες ή περιστατικό που δείχνει τη συμπεριφορά	Επίθετα, ουσιαστικά, παρομοιώσεις (σαν, λες και), ρήματα αισθήσεων Ρήματα δράσης σε γ' πρόσωπο
3. Συμπέρασμα • Σκέψεις και συναισθήματα γι' αυτόν που περιγράφουμε	Λέξεις, φράσεις, προτάσεις που εκφράζουν γνώμη ή κρίση

ΛΕΞΙΛΟΓΙΟ

Οικογένειες λέξεων

Πρόσωπα

Εξωτερικά γνωρίσματα	πρόσωπο	στρογγυλό, μακρόστενο, μεγάλη/μικρή μύτη
	μαλλιά	καστανός/ή, ξανθός/ιά, μελαχρινός, μακριά, κοντά
	μάτια	μαύρα, πράσινα, καστανά, γαλανομάτης, αμυγδαλωτά μάτια, έντονα φρύδια, έξυπνο βλέμμα
	σώμα	ψηλός, αδύνατος, μεγαλόσωμος, κοντός, παχουλός,
	ντύσιμο	απλό, προσεγμένο, μοντέρνο, κλασικό, αθλητικό
	φωνή	γλυκιά, σταθερή, δυνατή, σιγανή, νευρική
Εσωτερικά γνωρίσματα		ευγενικός, καλοσυνάτος, ήπιος, αισιόδοξος, απαισιόδοξος, αγενής, θαρραλέος, θρασύς, χαρούμενος, γελαστός, φιλικός
Συναισθήματα		αγάπη, στοργή, συμπάθεια, φιλία, ενθουσιασμός, σεβασμός

Πρόσωπα του σχολείου

διευθυντής/διευθύντρια, δάσκαλος/δασκάλα, συμμαθητής/συμμαθήτρια, μαθητής/μαθήτρια, γυμναστής/γυμνάστρια, επιστάτης/επιστάτρια, καθαριστής/καθαρίστρια

Ελέγχω τις γνώσεις μου

Συμπληρώνω τις προτάσεις με τα ρήματα της παρένθεσης.

1. Χθες _____ (**διαβάζω**) για ώρες για το τεστ Μαθηματικών.

2. Εσύ _____ (**ξέρω**) τη διεύθυνση του σπιτιού της Μαρίας;

3. Από αύριο _____ (**πηγαίνω**) συνέχεια για τρέξιμο!

Βάζω στη σωστή σειρά τις συλλαβές και ανακαλύπτω τις φράσεις.

4. γε νι κό ευ δί παι _____

5. ος πι ή ρα χα ρας κτή _____

Κυκλώνω τα επίθετα.

6. Η δασκάλα μου είναι πολύ συμπαθητική.

7. Στο σχολείο μαθαίνουμε ωραία πράγματα.

8. Έχουμε καινούρια βιβλία.

Συμπληρώνω με λέξεις της οικογένειας: **μαθητής, σχολείο, κόκκινος.**

9. Όλοι οι _____ μου περίμεναν να δουν τη νέα δασκάλα.

10. Οι _____ από τα τσιμπήματα ακόμα δεν έχουν φύγει.

11. Κάθε μέρα μπαίνω στο _____ λεωφορείο.

Συμπληρώνω τις προτάσεις με το ρήμα ή με το συμπλήρωμά του.

12. Ο νέος συμμαθητής μας έχει _____.

13. Η νέα συμμαθήτρια είναι _____.

14. Χθες _____ στο πάρκο με τις φίλες μου.

15. Χθες την πρώτη ώρα _____ γυμναστική.

Μετρώ όλα τα σωστά:

έως 3

ξαναδιαβάζω

4 - 7

μέτρια

8 - 11

πολύ καλά

12 - 15

άριστα

2 Είμαστε ομάδα

Πήραμε τη 2η θέση!

Τι ωραίος αγώνας που ήταν!

Μπράβο μας!

Είδατε; Όταν έχουμε ομαδικό πνεύμα, τα καταφέρνουμε. Ενώ όταν δεν έχουμε...

-
- Τι είναι η ομάδα και πώς λειτουργεί;
 - Πώς μπορούμε να γίνουμε ομάδα;
 - Πότε έχουμε ομαδικό πνεύμα;
 - Πώς επικοινωνούμε στην ομάδα και λέμε τη γνώμη μας;

Μ' ακούει κανείς;

Τα παιδιά θυμούνται τον αγώνα ποδοσφαίρου 5x5 που έπαιξαν τον προηγούμενο μήνα, στον οποίο η ομάδα τους έχασε από την ομάδα του διπλανού τμήματος.

Είναι αλήθεια ότι στον πρώτο **αγώνα** δεν τα πήγαμε καλά...

Ναι, χάσαμε επειδή δεν **συνεργαστήκαμε**. Φίλιππε, εσύ που ήσουν αρχηγός της ομάδας ήθελες να πάρεις τις αποφάσεις μόνος σου...

Απέφυγες να με βάλεις τερματοφύλακα, παρόλο που ξέρεις ότι είμαι καλός σ' αυτό.

Κι εγώ που ήθελα να βοηθήσω, με αφήσατε στον πάγκο στο μεγαλύτερο μέρος του αγώνα. Όμως, όταν μπήκα στο τέλος, έβαλα κι ένα γκολ!

Είχα μπερδευτεί γιατί όλοι φωνάζαμε και ο καθένας ήθελε να ακουστεί η **γνώμη** του χωρίς να ακούει τον άλλον. Στο τέλος αποφάσισα μόνος μου για να τελειώνουμε, μια κι ο αγώνας θα άρχιζε σε λίγο.

Αυτό όμως δεν βοήθησε. Εφόσον είμαστε ομάδα, πρέπει να συνεργαζόμαστε και να παίρνουμε μαζί τις αποφάσεις.

Συζητάμε και απαντάμε.

α. Ποιο γεγονός απασχολεί την παρέα των παιδιών και πότε συνέβη;

Το γεγονός που τους απασχολεί είναι _____

Αυτό συνέβη _____

β. Ποια ήταν η αιτία σύμφωνα με τους ήρωες;

Η αιτία ήταν _____

γ. Κατά τη γνώμη σας, ποιος ή τι έφταιξε γι' αυτό που συνέβη;

Κατά τη γνώμη μου, _____

δ. Τι αποφάσισαν για το μέλλον;

Η φωνή μας έχει δύναμη!

Όλοι θέλουμε να μιλάμε και να μας ακούν. Ορίστε μερικές συμβουλές για να εκφράζουμε τις απόψεις μας και να υπολογίζουν οι άλλοι τη γνώμη μας. Η φωνή μας έχει δύναμη!

Συμβουλές για να ακούγεται η γνώμη σας

1. Δύο αφτιά, ένα στόμα

Πρώτα ακούμε και μετά μιλάμε. Εάν όλοι ακούμε, όλοι θα έχουμε και δικαίωμα λόγου. Όταν οι άλλοι μιλούν, εμείς ακούμε προσεκτικά και ετοιμάζουμε τις ερωτήσεις μας ή τα επιχειρήματά μας. Η **ελευθερία του λόγου** προσφέρει το κατάλληλο έδαφος για ν' ανθούν ωραίες ιδέες.

2. Συντομία, ειλικρίνεια και σαφήνεια

Φροντίζουμε να μιλάμε σύντομα και απλά, ειλικρινά και ξεκάθαρα. Αποφεύγουμε να μιλάμε για πράγματα που δεν έχουν σημασία. Όσα λέμε πρέπει να είναι μέσα στο θέμα της συζήτησης.

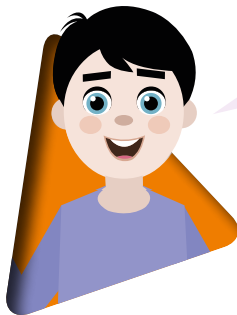
3. Σεβασμός

Εάν δεν **συμφωνούμε** με κάποιον, δεν του μιλάμε με αγένεια. Ακούμε την άποψη του και λέμε και τη δική μας. Μετά, μπορούμε να συμφωνήσουμε σε κάποια σημεία και να πάρουμε μια κοινή απόφαση, εάν χρειάζεται.

4. Η γλώσσα του σώματος

Δείχνουμε **σεβασμό** απέναντι στους άλλους, όχι μόνο με τα λόγια, αλλά και με το σώμα μας. Ακόμα κι αν νιώσουμε θυμό, δεν υψώνουμε τα χέρια, προσπαθούμε να μην κάνουμε μορφασμούς και η φωνή μας να παραμείνει ήρεμη και δυνατή.

Μπάντινγκ, Φίλιπ, Δημοκρατία!

1 Αντιστοιχίζω τις συμβουλές με το νόημά τους.

Σεβασμός

• Ακούω και προσπαθώ να καταλάβω τι λέει αυτός που μιλά.

Συντομία, ειλικρίνεια και σαφήνεια

• Δεν παραπλανώ τους άλλους με ψεύτικα λόγια.

Η γλώσσα του σώματος

• Δέχομαι τη διαφορετική άποψη του συνομιλητή μου.

Δύο αφτιά, ένα στόμα

• Διατηρώ τον έλεγχο στις εκφράσεις και τις κινήσεις μου.

2 Σωστό (Σ) ή Λάθος (Λ); Βάζω ✓.

Σε έναν διάλογο	Σ	Λ
α. Ακούω-σκέφτομαι-μιλώ.		
β. Λίγα λόγια και καλά.		
γ. Φωνάζω για να επιβληθώ.		
δ. Συμφωνούμε ότι διαφωνούμε.		

3 α. Ποια από τις συμβουλές που διαβάσαμε είναι, κατά τη γνώμη μας, πιο σημαντική από τις άλλες;

β. Ποιο λάθος κάνουμε συχνά όταν συζητάμε;

4 Σκεφτόμαστε και προτείνουμε μία ακόμη συμβουλή, ώστε οι άλλοι να ακούν τη γνώμη μας.

3

Από αρχηγός, βοηθός

Με λένε Άρη και πάω στην τρίτη τάξη. Στην τάξη μου είμαι και ο ΠΡΩΤΟΣ! Ο πιο έξυπνος και ο πιο γρήγορος. Οπότε, αποφάσισα να είμαι **αρχηγός**.

Προχτές, ο Σπύρος τόλμησε να μου πει ότι θέλει να είναι εκείνος τερματοφύλακας στο μονότερμα που παίζουμε στο διάλειμμα. Τον προειδοποίησα ότι αυτό είναι αδύνατο, γιατί αρχηγός είμαι εγώ. Κι ΕΓΩ **αποφασίζω** ποιος θα παίξει τι.

Απορώ γιατί η κυρία δεν σηκώνει μόνο εμένα να πω μάθημα. Αφού τα ξέρω όλα απ' έξω κι ανακατωτά. Αφού σηκώνω συνέχεια το χέρι και φωνάζω «Κυρία, κυρία, εγώ εγώ, ΕΓΩ!», είναι δυνατόν να με αγνοεί;

»Είκοσι πέντε παιδιά είστε εδώ μέσα, Άρη μου, να μη μιλήσουν και οι άλλοι; Δεν έχουν **δικαίωμα** να πουν τη γνώμη τους;», μου είπε για άλλη μια φορά.

Εκείνη τη μέρα βρήκα στην τσάντα μου ένα γράμμα από τη Δήμητρα, τη συμμαθήτριά μου. Το γράμμα έγραφε:

Φίλε μου Άρη,

Το Σάββατο 26 Οκτωβρίου έχω τη γιορτή μου και σε προσκαλώ στο πάρτι που θα κάνω στο σπίτι μου, στις 7 η ώρα. Αλλά με έναν όρο: όση ώρα παραμείνεις, θα δεχτείς να μην είσαι αρχηγός αλλά βοηθός, όπως όλοι μας. Γιατί όποια λιχουδιά φάμε στο πάρτι μου, θα τη φτιάξουμε εμείς τα παιδιά με τις οδηγίες του μπαμπά μου, που είναι σεφ.

Σε περιμένω!

Η φίλη σου Δήμητρα.

Από τη μια, τρελάθηκα από τη χαρά μου που η Δήμητρα με κάλεσε στο πάρτι της. Από την άλλη, με ζόρισε πολύ αυτό το «να γίνω από αρχηγός **βοηθός**». Και μάλιστα βοηθός σεφ.

Έδειξα στη μαμά μου το γράμμα. Το διάβασε και με κοίταξε εξεταστικά.

»Λοιπόν, θα πας; Εσύ αποφασίζεις!», μου είπε.

»Δεν ξέρω ακόμη, θα το σκεφτώ», της είπα συννεφιασμένος.

Τσιτιρίδου - Χριστοφορίδου, Εύη, Ένα γράμμα για τον αρχηγό.

1 Βρίσκω στο κείμενο και σημειώνω τις προτάσεις που δείχνουν:

α. πώς έγινε αρχηγός της τάξης ο Άρης

β. τι λέει η δασκάλα για τη συμμετοχή των μαθητών στο μάθημα

γ. ποιος είναι ο όρος της Δήμητρας για τη συμμετοχή του Άρη στο πάρτι

2 Συζητάμε σε ομάδες. Κάθε ομάδα επιλέγει 1 θέμα.

α. Ποια είναι η συμπεριφορά του Άρη απέναντι στα άλλα παιδιά στο παιχνίδι; Γιατί, άραγε, αντιδρά έτσι;

β. Αφού η συμπεριφορά του φαίνεται να ενοχλεί τα παιδιά, γιατί η Δήμητρα τον καλεί στο πάρτι της;

3 Ο Άρης έχει πολλές ικανότητες. Τις εντοπίζουμε στο κείμενο.

Η δασκάλα θέλει να του δείξει πώς να τις αξιοποιήσει καλύτερα για τον εαυτό του και για όλη την τάξη. Τι μπορεί να του προτείνει;

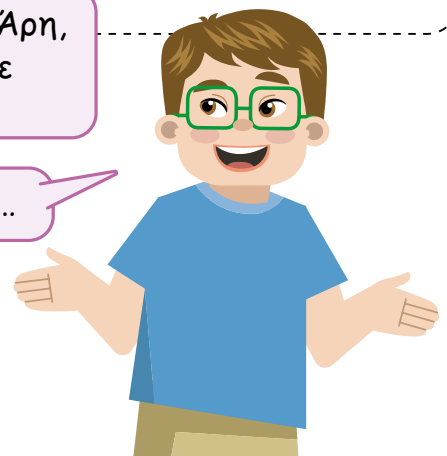
- Για τον εαυτό του:

- Για την τάξη του:

Πάντως δεν είμαι σαν τον Άρη, στην ιστορία που διαβάσαμε στην τάξη...

Ούτε καν, μπρο...

ΛΕΞΙΛΟΓΙΟ

3

Η σημασία της λέξης «ομάδα»

- Τι σημαίνει για σένα η λέξη ομάδα; _____

- Γράφουμε μία σημασία από το Σχολικό Λεξικό _____

- Ποια είδη ομάδας γνωρίζουμε; *αθλητική ομάδα,* _____

- Τι είναι η «ομάδα αίματος»; Συζητούμε και αναζητούμε στο διαδίκτυο.

1 Συνδυάζουμε τη βάση **ομαδ-** με τα παρακάτω στοιχεία και γράφουμε λέξεις:

-ικός -ική -ικο -ικά -ικότητα -άρα -ούλα -άρχης -ποιώ

_____	_____	_____
_____	_____	_____
_____	_____	_____

2 Κατανόω τι είναι το ομαδικό πνεύμα.

Αναζητούμε λέξεις/φράσεις από τα κείμενα 1 και 3.

Ομαδικό πνεύμα	
είναι	δεν είναι
_____	_____
_____	_____
_____	_____
_____	_____

ΓΡΑΜΜΑΤΙΚΗ

Ρήμα και διάρκεια

Το ρήμα, εκτός από τον χρόνο (παρόν, παρελθόν, μέλλον), δείχνει και τη διάρκεια μιας πράξης/ενέργειας. Λέγεται **ποιότητα της πράξης**.

- **Έκοβα** αμέσως τα χαρτόνια που μας ζήτησε η δασκάλα.

Συνοπτικό: η πράξη δεν έχει διάρκεια

- Χτες, όλη μέρα **έκοβα** χαρτόνια για την κατασκευή του σχολείου.

Διαρκές (εξακολουθητικό): η πράξη έχει διάρκεια

Το ρήμα που σχηματίζεται με το βοηθητικό **έχω** (έχω κόψει, έχω αισθανθεί) λέγεται **Συντελεσμένο** (δηλ. τελιωμένο).

- **Έχω κόψει** τα χαρτόνια για την κατασκευή εδώ και ώρα.

Συντελεσμένο

Χρόνος	Ποιότητα στην Ενεργητική φωνή		
	Διαρκές	Συνοπτικό	Συντελεσμένο
Παρόν →	γυρίζω	-	έχω γυρίσει
Μέλλον →	θα γυρίζω	θα γυρίσω	θα έχω γυρίσει
Παρελθόν →	γύριζα	γύρισα	είχα γυρίσει

Προστακτική Πρέπει να..., θέλω να...	→ γύριζε γυρίζετε	γύρισε γυρίστε
Υποτακτική	→ (να) γυρίζω	

Παρατηρούμε τον πίνακα:

- Στο **Διαρκές** τι μένει σταθερό;
- Στο **Συνοπτικό** τι μένει σταθερό;
- Στο **Συντελεσμένο**, τι μένει σταθερό;
- Τι αλλάζει από το **Διαρκές** στο **Συνοπτικό**;

Φιλικό γράμμα

Ο Άρης κάθεται στο γραφείο του για να απαντήσει στη Δήμητρα. Είναι σκεπτικός, γιατί άρχισε να καταλαβαίνει ότι μάλλον γίνεται ενοχλητικός στους φίλους του. Από την άλλη, δεν ξέρει τι να κάνει: αν και θέλει να πάει στο πάρτι, διστάζει... Τον βοηθούμε να εκφράσει τις σκέψεις του στη φίλη του.

Δήμητρα, γεια σου.

Θέλω πρώτ' απ' όλα να σ' ευχαριστήσω _____

Σκέφτομαι ότι _____

Νιώθω _____

Αυτό που θέλω περισσότερο είναι _____

Τελικά, _____

Φιλικά *

Άρης

* με ή χωρίς κόμμα στο τέλος

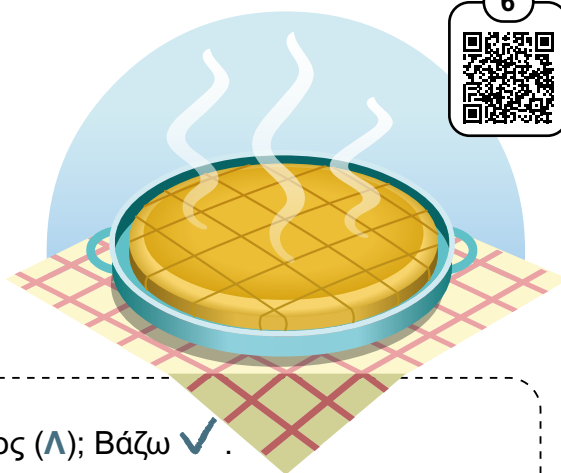
Η εχθρόπιτα

Αρχή της ιστορίας: Μια φορά ήταν ένα αγόρι που δεν συμπαθούσε τον καινούριο του γείτονα, επειδή έκανε παρέα με τον κολλητό του. Έψαχνε, λοιπόν, τρόπους για να ξεφορτωθεί τον νέο του γείτονα. Ο μπαμπάς του τότε πρότεινε να φτιάξουν μια πίτα που θα τακτοποιούσε άμεσα τη σχέση των αγοριών. Τι ήταν όμως αυτή η πίτα; Το αγόρι πίστευε πως μια τέτοια πίτα θα είχε μέσα κάτι για να κάνει κακό στον Τζέρι. Οπότε και συμφώνησε.

ΠΡΙΝ ΤΗΝ ΑΚΡΟΑΣΗ

1. Τι σκέφτεσαι διαβάζοντας τον τίτλο και βλέποντας την εικόνα;
2. Τι θα μπορούσε να είναι "η εχθρόπιτα";

Πρώτη Ακρόαση

Ακούω προσεκτικά. Σωστό (Σ) ή Λάθος (Λ); Βάζω ✓.

	Σ	Λ
1. Η εχθρόπιτα ήταν πεντανόστιμη.	✓	
2. Όταν ο Τζέρι άνοιξε την πόρτα και είδε τον φίλο του, ένωσε χαρούμενος.		
3. Καθώς έπαιζαν τα δύο αγόρια, περνούσαν υπέροχα και δεν ήθελαν να τελειώσει το παιχνίδι.		
4. Ο πρωταγωνιστής άφησε τον Τζέρι να ανέβει στο δεντρόσπιτό του, χωρίς καμία αμφιβολία.		
5. Ο μπαμπάς είχε καταλάβει πως ο γιος του δεν είναι εχθρός με τον Τζέρι, πριν του το πει ο ίδιος.		
6. Ο Τζέρι έφαγε τελικά την εχθρόπιτα.		
7. Η εχθρόπιτα είναι καλή λύση για να απομακρύνουμε τον εχθρό από κοντά μας.		
8. Οι δύο φίλοι χωρίστηκαν μια για πάντα.		

Δεύτερη Ακρόαση

2

Βάζουμε τα γεγονότα στη σωστή σειρά.

α. Ο μπαμπάς σέρβιρε στα παιδιά την εχθρόπιτα.

β. Τα δύο αγόρια σκαρφάλωσαν στον φράχτη για να πιάσουν το μπούμερανγκ.

γ. Τα δύο αγόρια έκαναν ποδήλατο.

δ. Ο πρωταγωνιστής προσκάλεσε τον Τζέρι για παιχνίδι.

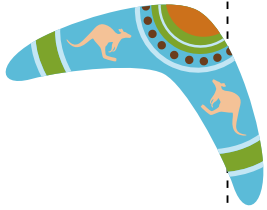
ε. Ο πρωταγωνιστής άρχισε να συμπαθεί τον Τζέρι.

στ. Τα δύο αγόρια δεν ήταν πια εχθροί.

ζ. Ο πρωταγωνιστής έβγαλε τη λίστα με τους εχθρούς του απ' τον τοίχο.

3

Απαντάμε προφορικά.

α. Περιμένετε να γίνουν τελικά φίλοι τα δύο αγόρια; Γιατί;

β. Νιώσατε κάποια στιγμή κι εσείς όπως ο ήρωας της ιστορίας; Πώς φερθήκατε;

4

Παρατηρούμε την παρακάτω εικόνα από το παραμύθι «**Η Εχθρόπιτα**» και συζητάμε:

α. Πώς πιστεύετε ότι αισθάνονται τα δύο παιδιά στην πρώτη τους συνάντηση για παιχνίδι;

β. Πόσο εύκολο είναι να πλησιάσουμε κάποιο παιδί που δεν γνωρίζουμε καλά; Τι μας εμποδίζει;

5

Συζητάμε σε ομάδες και ανακοινώνουμε στην τάξη.

α. Πώς λειτούργησε η «εχθρόπιτα» του μπαμπά και ποιον σκοπό είχε κατά τη γνώμη σας;

β. Πώς άλλαξαν σιγά σιγά τα συναισθήματα του παιδιού για τον Τζέρι;

γ. Γράφουμε τρία συναισθήματα:

δ. Αφηγούμαστε με δικά μας λόγια στο τετράδιο τη σκηνή στο δεντρόσπιτο.

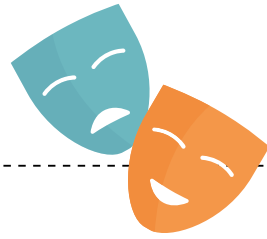
Η θεατρική ομάδα του σχολείου μας

Πολλά παιδιά από την τάξη μας **συμμετέχουμε** στη **θεατρική ομάδα** του σχολείου μας. Κάποια παιδιά μπήκαν στην ομάδα, γιατί πιστεύουν ότι έχουν ταλέντο στην υποκριτική. Άλλα παιδιά, που είναι πιο μοναχικά, βρίσκουν εκεί σταθερή παρέα με **κοινά ενδιαφέροντα** και δημιουργούν όμορφες συντροφίες.

Η θεατρολόγος μάς λέει ότι με τη συμμετοχή μας σε μια θεατρική ομάδα αποκτούμε αυτοπεποίθηση, αυτοεκτίμηση και κοινωνικότητα. Όταν παίζουμε διάφορους ρόλους, κατανοούμε τους χαρακτήρες και τις συμπεριφορές των άλλων ανθρώπων. Όμως συνειδητοποιούμε και στοιχεία του εαυτού μας. Εάν με κάποιον ήρωα έχουμε κοινά στοιχεία, μπορούμε να βρούμε μια λύση σε κάτι που μας απασχολεί. Πέρα απ' όλ' αυτά, μαθαίνουμε να **σεβόμαστε** τον εαυτό μας και τους άλλους, **πειθαρχούμε** στον προγραμματισμό για τις πρόβες και **ακολουθούμε** τις υποχρεώσεις της ομάδας.

Μεταξύ των παιδιών και της δασκάλας μας είναι σαν να υπάρχει μια κλωστή που μας ενώνει και μας οδηγεί σε έναν στόχο. Εμείς, στη θεατρική ομάδα, νιώθουμε εμπιστοσύνη για να εκφράσουμε τις ιδέες και τα συναισθήματά μας, ενώ παράλληλα **συνεργαζόμαστε** με τη δασκάλα μας για να προσφέρουμε στην ομάδα.

από τη συγγραφική ομάδα

1 Σωστό (Σ) ή Λάθος (Λ); Βάζω ✓ .

	Σ	Λ
1. Η θεατρική ομάδα του σχολείου είναι για τα παιδιά που έχουν ταλέντο.		
2. Μέσα από τους ρόλους μπορεί κάποιος να αντιμετωπίσει ένα δικό του πρόβλημα.		
3. Χρειάζεται πειθαρχία για τη συμμετοχή στη θεατρική ομάδα.		
4. Η δασκάλα με τα παιδιά παίζουν ένα παιχνίδι με κλωστές.		
5. Στη θεατρική ομάδα, τα παιδιά εκφράζονται με ελευθερία.		

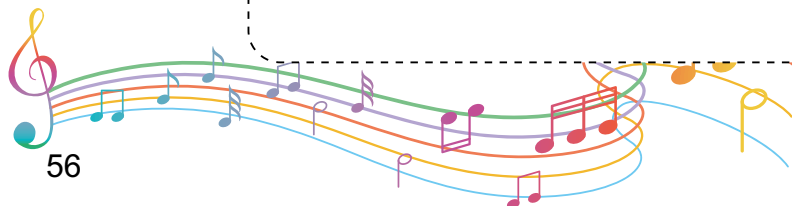
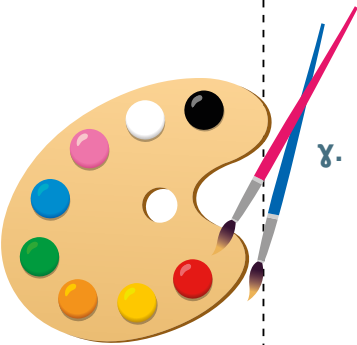

2 Απαντάμε προφορικά στις παρακάτω ερωτήσεις.

α. Ποιοι διαφορετικοί τύποι παιδιών μπορεί να συμμετέχουν στη θεατρική ομάδα; Τι βρίσκουν εκεί;

β. Με τον διπλανό μας ή τη διπλανή μας συζητάμε σε ποια καλλιτεχνική ομάδα του σχολείου θέλει να μπει ο καθένας (θεατρική, μουσική, ζωγραφική, χορευτική κ.ά.). Γράφουμε τρεις λόγους και μετά παίζουμε τον διάλογο.

γ. Γράφουμε με τα χρωματισμένα ρήματα μια παράγραφο με τους κανόνες της θεατρικής ομάδας.

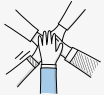
Οδηγίες για τη δημιουργία ομάδας

1. Βρείτε τον σκοπό σας.

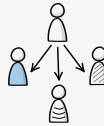
Θα σας βοηθήσει να έχετε ενθουσιασμό και να παραμένετε ενωμένοι.

2. Συγκεντρώστε τα μέλη.

Βρείτε άτομα που ενδιαφέρονται, προσφέρουν και συνεργάζονται.

3. Ορίστε ρόλους.

Κάθε μέλος έχει διαφορετικές ικανότητες και ταλέντα.

4. Συμφωνήστε όλοι μαζί τους κανόνες.

Οι κανόνες είναι σημαντικοί για να υπάρχει ομαδικότητα.

5. Κάντε σχέδια μαζί.

Οργανώστε τι χρειάζεται να κάνετε και πώς θα το πετύχετε.

6. Υποστηρίξτε ο ένας τον άλλο.

Όταν κάποιος χρειάζεται βοήθεια, οι υπόλοιποι τον υποστηρίζουν.

Πολυτροπικό κείμενο

Ποιους τρόπους συνδυάζει το κείμενο 6 ώστε να καταλάβουμε καλύτερα τις οδηγίες δημιουργίας μιας ομάδας;

	ΓΛΩΣΣΑ	
1	Βρίσκουμε τον σκοπό μας _____ _____ _____	
4	Συμφωνούμε για _____ _____ _____	

Πολυτροπικό κείμενο

Συνδυάζει πολλούς τρόπους (προτάσεις, εικόνες, χρώματα, αριθμούς κ.λπ.), ώστε να καταλάβουμε και να θυμόμαστε τις πληροφορίες ή τις οδηγίες.

- 1 Συμπληρώνουμε τον πίνακα για τη δημιουργία της ομάδας μας.

Η ομάδα μας		
Τα μέρη (η δομή)	Λέξεις, φράσεις και προτάσεις από το κείμενο	Εικόνες, αριθμοί, χρώματα, σχήματα
Τίτλος ομάδας	_____	
1. Σκοπός – γενική περιγραφή	_____	
2. Βήματα	1. _____ 2. _____ 3. _____	
3. Βασικοί κανόνες	1. _____ 2. _____ 3. _____	

2

Ετοιμάζουμε φυλλάδιο / αφίσα για να παρουσιάσουμε την ομάδα μας, με τις πληροφορίες που συγκεντρώσαμε.

Τετράδιο Εργασιών 1, σελ. 39.

8

ΛΕΞΙΛΟΓΙΟ

Οι λέξεις έχουν οικογένεια!

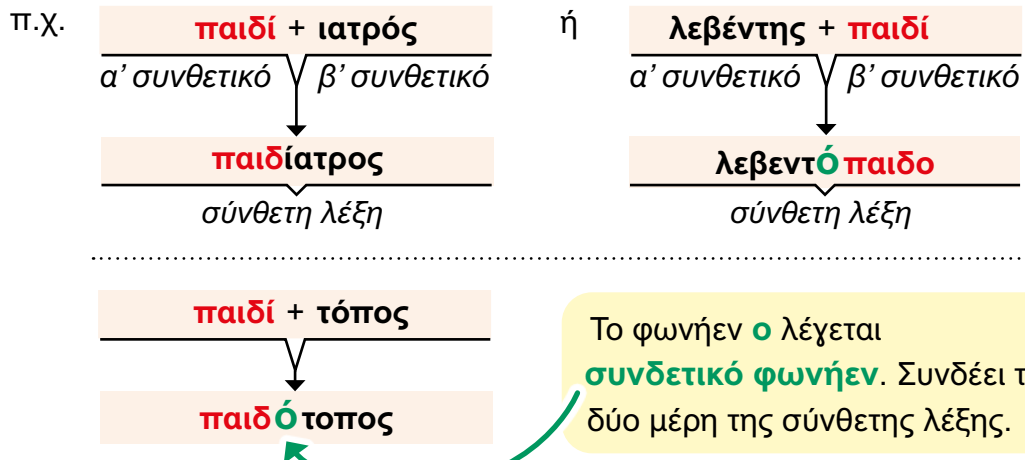
Τα παιδιά από τις μεγαλύτερες τάξεις θα παίξουν έναν αγώνα ποδοσφαίρου. Ο Μιχάλης θέλει να συμμετέχει στο παιχνίδι.

Βρίσκουμε 3 λέξεις που μοιάζουν και έχουν ως βάση το «**παι-**». Κυκλώνουμε το όμοιο μέρος τους.

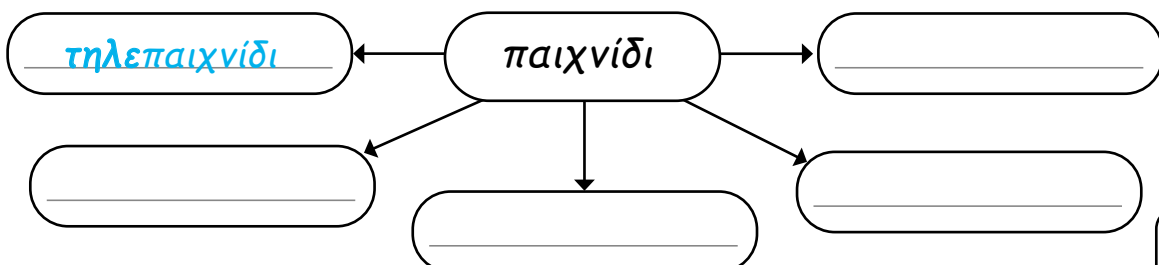
Οι λέξεις αυτές προέρχονται από την αρχαία ελληνική λέξη «**παῖς**» που σημαίνει **παιδί**.

Πολλές νέες λέξεις που ανήκουν στην ίδια οικογένεια, έχουν δημιουργηθεί με τον συνδυασμό της λέξης «παιδί» με άλλες λέξεις. Αυτές λέγονται **σύνθετες**.

Γράφουμε σύνθετες λέξεις με τη λέξη **παιχνίδι**:

ΓΡΑΜΜΑΤΙΚΗ

Κτητικές Αντωνυμίες

Η τσάντα είναι της κυρίας Ελένης. Είναι η τσάντα της.

Το ανταλλακτικό είναι του ποδηλάτου. Είναι το ανταλλακτικό του.

Κάθε ομάδα φροντίζει τα μέλη της.

Με τις **κτητικές αντωνυμίες** είχνουμε ότι κάτι ανήκει σε κάποιον ή ότι υπάρχει κάποια σύνδεση.

1. Προσωπική και κτητική αντωνυμία

Προσωπική αντωνυμία	Κτητική αντωνυμία	Παράδειγμα
εγώ-εμένα	μου	η ομάδα μου
εσύ-εσένα	σου	η ομάδα σου
αυτό(ς)-αυτού	του	η ομάδα του
αυτή-αυτής	της	η ομάδα της
εμείς-εμάς	μας	η ομάδα μας
εσείς-εσάς	σας	η ομάδα σας
αυτοί αυτές αυτά } αυτών	τους	η ομάδα τους

2. Η κτητική αντωνυμία στην πρόταση

- Η κτητική αντωνυμία αντικαθιστά μόνο αυτό στο οποίο ανήκει κάτι.

Το ποδήλατο είναι του Ίωνα.

Είναι το ποδήλατό του.

Προσοχή

- Οι κτητικές αντωνυμίες **μπαίνουν δίπλα στο ουσιαστικό** που προσδιορίζουν.

Η τσάντα είναι της κυρίας Ελένης. Είναι η αγαπημένη της τσάντα.

3. Πότε βάζω δύο τόνους;

Όταν μια λέξη **τονίζεται στην 3η συλλαβή από το τέλος** και ακολουθεί η **κτητική αντωνυμία**, τότε η λέξη παίρνει και δεύτερο τόνο. Αυτό συμβαίνει, επειδή η φράση διαβάζεται συνεχόμενα.

οχάρακάς μου

ο χάρακας + μου

3 2 1

ο χάρακας μου

το αυτοκίνητο + μου

3 2 1

το αυτοκίνητό μου

αλλά:

η ομάδα + μου

2 1

η ομάδα μου

1 Βάζω έναν τόνο ακόμη, όταν χρειάζεται.

• ο δάσκαλος → ο δάσκαλός _____ μας

• το μάθημα → το _____ σας

• ο φάκελος → ο _____ του

• η φίλια → η _____ μας

• η δασκάλα → η _____ μας

2 Συμπληρώνω με την κτητική αντωνυμία και βάζω τόνο όπου χρειάζεται.

α. Πηγαίνουμε στη Γ' τάξη και η αίθουσα _____ είναι μεγαλύτερη φέτος.

β. Η Χριστίνα έδωσε το φόρεμα _____ στο καθαριστήριο.

γ. Οι κανόνες _____ είναι εύκολοι.

4. Πώς δίνω έμφαση;

- Γιατί πήρες αυτό το τετράδιο; Είναι **δικό μου**, δεν είναι **δικό σου**.

- Τα **δικά μας** είναι και **δικά σας**!

Όταν θέλουμε να τονίσουμε ότι **κάτι ανήκει σε κάποιον**, χρησιμοποιούμε το **δικός, δική, δικό** μαζί με την κτητική αντωνυμία που μάθαμε.

Έτσι δημιουργούνται οι εμφατικοί τύποι:

δικός }
δική } μου, σου, του, μας, σας, τους
δικό }

Τα κοράλλια

Μια φορά κι έναν καιρό στην τροπική θάλασσα βρισκόταν ένα απέραντο δάσος από φύκια, όπου ζούσε πλήθος ψαριών. Στο δάσος των φυκιών υπήρχε ένας μικρός ανοιχτός χώρος με άμμο σε μικρό βάθος από την επιφάνεια της θάλασσας, με ζεστά και διαυγή νερά. Καθημερινά, εκεί έρχονταν τέσσερα μικρά ζώακια της θάλασσας για να παίξουν ανέμελα.

Ήταν ένα στρειδάκι, ένας μικρός αστερίας, μια μικρούλα μέδουσα κι ένα κοραλλάκι. Μια μέρα, άφησαν το παιχνίδι κι άρχισαν να συζητούν τι θα γίνουν όταν θα μεγαλώσουν. Και τότε το κοραλλάκι τούς είπε ότι ονειρευόταν να χτίσει ένα ολόκληρο νησί! Τα υπόλοιπα ζώακια το περιγέλασαν, γιατί δεν ήξεραν πως, όταν κάποιος έχει έναν στόχο, θα βρει τον τρόπο να τον επιτύχει...

Από τότε πέρασαν πολλά χρόνια και οι τέσσερις παιδικοί φίλοι, μια μέρα, μεγάλωσαν και χάθηκαν μεταξύ τους. Μα η ζωή τα έφερε έτσι που ο αστερίας συνάντησε τυχαία το κοράλλι που είχε όνειρο να χτίσει ένα νησί. Ο αστερίας πέρασε μπροστά από το κοραλλόδεντρο, στάθηκε μπροστά του με απορία και αναφώνησε:

- Τι παράξενο δέντρο είναι τούτο δω και με τι παράξενα άνθη!
- Δεν είμαι δέντρο, είμαι κοράλλι, του αποκρίθηκε μια φωνή.
- Είσαι πράγματι εσύ; Είναι εκπληκτικό το πόσο άλλαξες! Αλήθεια δεν θα σε αναγνώριζα...
- Ούτε εγώ θα σε αναγνώριζα. Έχουμε ν' ανταμώσουμε από τότε που ήμασταν μικρά. Τώρα πια έχω αρχίσει να δημιουργώ το νησί μου.
- Ακόμα σκέφτεσαι λοιπόν αυτήν την τρέλα; Εγώ θαρρούσα πως με τον καιρό θα έβαζες γνώση. Μα μου φαίνεται πως απέκτησες ολόκληρη συντροφιά, είπε ο αστερίας γελώντας.

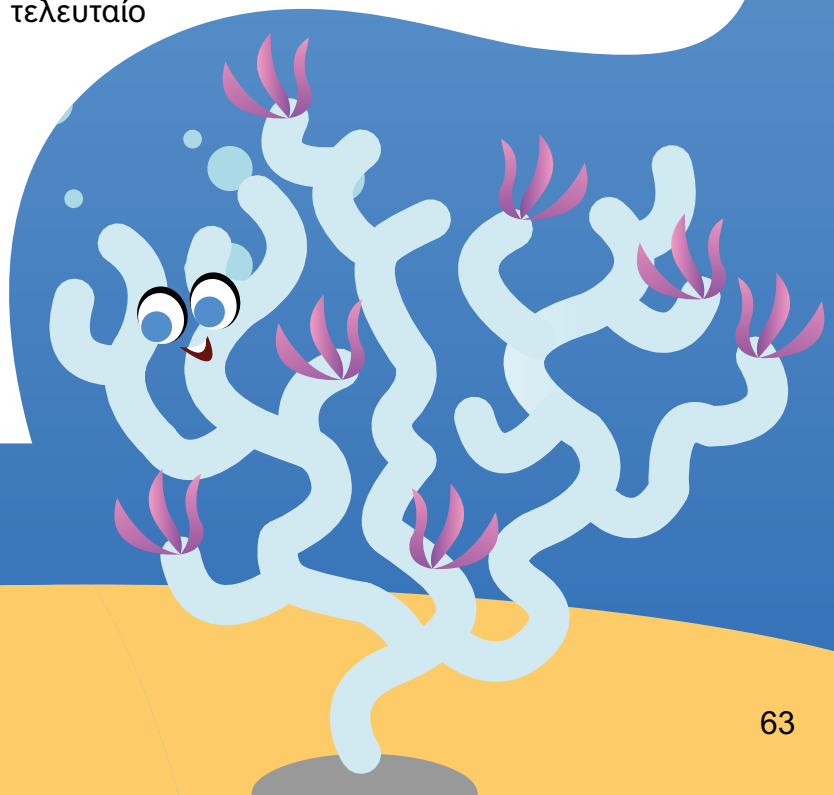
- Δίκιο έχεις. Έβγαλα μπουμπούκια και πέταξα κλαδιά... όλα τ' άνθη που βλέπεις είναι κοράλλια, που δουλεύουν μαζί μου για να φτιάξουμε το νησί.
- Έφτιαξες λοιπόν μια σωστή ομάδα δράσης! Ήταν πολύ διορατικό εκ μέρους σου, γιατί μοναχό σου δεν θα μπορούσες να ολοκληρώσεις το σχέδιό σου. Και συνεννοείστε καλά μαζί;
- Περίφημα! Δεν μπορείς να φανταστείς οικογένεια πιο δεμένη. Σε όλα τα πράγματα είμαστε μαζί, αχώριστα, δεμένα. Για να έχεις μια ιδέα, σκέψου ότι, όταν ένα από μας τρώει καλά, όλα τα υπόλοιπα αισθάνονται ευεξία.
- Μου φαίνεται ότι σκέφτεστε εντελώς διαφορετικά. Αν εγώ έβρισκα κάτι ορεκτικό για μένα, δεν θα μου άρεσε να πήγαινε μέσα στο στομάχι ενός άλλου.
- Δεν με καταλαβαίνεις.
- Έχε χειά! Και καλή τύχη στο νησί σου.

Όμως το πρώτο κοράλλι, που ήταν στη ρίζα του δέντρου, ψιθύρισε στο μπουμπούκι που βρισκόταν πιο κοντά του:

- Εσύ είσαι εγώ, κι εγώ είμαι εσύ, είμαστε ένα και τίποτε δεν μπορεί να μας χωρίσει. Είμαστε από το ίδιο είδος κι έχουμε την ίδια επιθυμία: να δημιουργήσουμε ένα νησί.

Το μπουμπούκι επανέλαβε στο πιο κοντινό του μπουμπούκι τα ίδια λόγια, κι αυτό το είπε παραπέρα, και στο τέλος δεν έμεινε κανένας κάτοικος του δέντρου που να μην τα άκουσε, μέχρι το τελευταίο κλαδί.

Το δέντρο αύξανε συνεχώς τα κλαδιά του, τα κοράλλια γεννούσαν παιδιά, που κολυμπούσαν μέσα στο νερό έπαιζαν κι απολάμβαναν την ελευθερία της παιδικής ηλικίας· όλα όμως είχαν στην

καρδιά τους τη σκέψη του νησιού. Κι άμα μεγάλωναν, προσκολλούνταν πάνω στα πλευρά των παλιών κοραλλιών κι έβγαζαν μπουμπούκια, που με τη σειρά τους γίνονταν δέντρα.

Πέρασαν πολλά, πάρα πολλά χρόνια και μια ωραία ημέρα έφτασαν σχεδόν ως την επιφάνεια της θάλασσας. — Να το, το νησί μας! Φώναξαν όλα με χαρά. Αχ! και να ζούσε η πρόγονός μας, που έζησε πέντε γενιές πίσω, για να το δει!

Κι έτσι δημιουργήθηκε το νησί. Δεν ήταν μεγάλο, μα λαμποκοπούσε στον ήλιο με μια ωραία ασπράδα και γύρω του, μόνο θάλασσα έβλεπε κανείς και τίποτα άλλο. Και μια μέρα ένας μεγάλος άσπρος γλάρος πέταξε προς το νησί και προσγειώθηκε πάνω σε αυτό.

Ήταν το νησί των κοραλλιών.

Έβαλντ, Καρλ, Τα κοράλλια (απόσπασμα, διασκευή)

1 Συζητάμε σε ομάδες και ανακοινώνουμε στην τάξη. Κάθε ομάδα επιλέγει ένα θέμα.

- α.** Το κοραλλάκι είχε έναν σπουδαίο στόχο. Πώς αντέδρασαν τα άλλα ζωάκια όταν το άκουσαν;
- β.** Ο αστερίας λέει: «Έφτιαξες λοιπόν μια σωστή ομάδα δράσης...το σχέδιό σου». Πώς αλλάζει τώρα η στάση του αστερία σε σχέση με το παρελθόν; Τι καταλαβαίνει;
- γ.** «Εσύ είσαι εγώ, κι εγώ είμαι εσύ, είμαστε ένα και τίποτε δεν μπορεί να μας χωρίσει.» Τι δείχνουν τα λόγια αυτά;
- δ.** Τι μας διδάσκει η φύση μέσα από αυτή την ιστορία; Πιστεύετε ότι είναι χρήσιμη για τους ανθρώπους;

2 Χωριζόμαστε σε ομάδες 5-6 παιδιών και αναλαμβάνουμε ρόλους θαλάσσιων ζώων ή φυτών. Καθε ένας ετοιμάζει τους στόχους και τα όνειρά του. Γράφουμε μικρούς διαλόγους, ζωγραφίζουμε μάσκες και παίζουμε θέατρο.

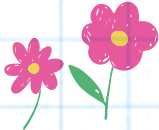

8 Εγώ κι εσύ μαζί

Εγώ κι εσύ μαζί.

Όταν η τύχη σου θα `ναι φευγάτη,
και συ μακριά απ' το ζεστό σου κρεβάτι,
Τότε θυμήσου τη χρυσή συμβουλή.

Εγώ κι εσύ μαζί,
Εγώ κι εσύ μαζί.

Τα βάσανά σου είναι και δικά μου,
και για τους δυο μας χτυπάει η καρδιά μου.
Δυο φιλαράκια με μια ψυχή!

Εγώ κι εσύ μαζί,
Εγώ κι εσύ μαζί.

Μπορείς αν θες
να βρεις πιο έξυπνους φίλους,
να `ναι μεγάλοι και πιο δυνατοί.
Μπορείς!

Αλλά να ξέρεις τη δικιά μου αγάπη,
δεν θα σ' τη δώσει φιλαράκο κανείς...

Κι όσο περνάνε και φεύγουν τα χρόνια,
και η φιλία μας θα μένει αιώνια,
Είναι γραφτό μας μοίρα κοινή...
Εγώ κι εσύ μαζί!
Εγώ κι εσύ μαζί!

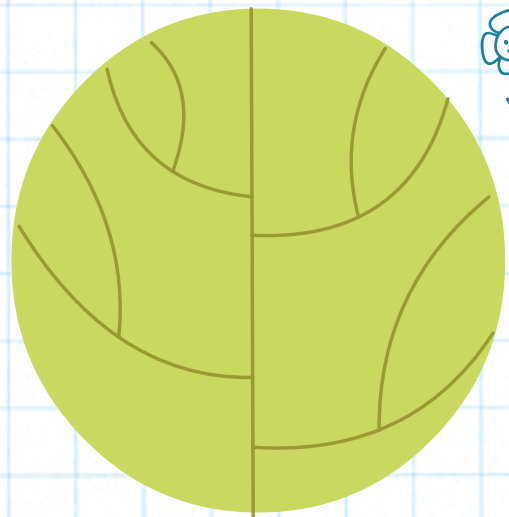

Στιχουργός: Τζίμης Πανούσης

Συνθέτης: Randy Newman

(Ερμηνευτές: Τζίμης Πανούσης,

Αλκίνοος Ιωαννίδης)

- α. Διαβάζουμε δυνατά το ποίημα.
Τι συναισθήματα μας προκαλεί;
Ακούμε και το τραγούδι.
- β. Ποια πιστεύεις ότι είναι η «χρυσή
συμβουλή» που δίνει το
τραγούδι;
- γ. Τι πιστεύεις ότι εννοεί ο στίχος
«δυο φιλαράκια με μία ψυχή»;
- δ. Ποια στροφή σου αρέσει
περισσότερο; Μπορείς να τη
γράψεις ή να την πεις με δικά
σου λόγια;

9 Το ομαδικό παιχνίδι

Ο μικρός Φώτης πηγαίνει για πρώτη φορά στο γήπεδο με τον πατέρα του, τον Αργύρη, για να παρακολουθήσουν έναν αγώνα ποδοσφαίρου. Όμως μετά την ήττα της ομάδας τους ο Φώτης δυσκολεύεται να αποδεχτεί το αποτέλεσμα...

- Άκου να σου πω, Φώτη, είπε ο Αργύρης. Πρέπει να μάθεις να είσαι ψύχραιμος, κι όταν χάνει η ομάδα σου κι όταν κερδίζει. Όχι, ν' αρχίζεις τα κλάματα. Κατάλαβες;
- Όχι, έκανε ο Φώτης έτοιμος να ξανακλάψει. Αφού χάσαμε... Είναι αποτυχημένοι...
- Άκουσε, φίλε Φώτη. Σ' αγαπώ, σε λατρεύω, αλλά άλλη φορά δεν θα σε ξαναπάρω στο γήπεδο. Έκανα λάθος. Δεν είσαι **καλός φίλαθλος**. Δεν είσαι **ώριμος**.
- Και να μη στεναχωριέμαι όταν χάνει η ομάδα μας;
- Όχι, να μη στεναχωριέσαι! Ο σκοπός του παιχνιδιού δεν είναι οπωσδήποτε η νίκη. Είναι ο αγώνας για τη νίκη. Πρέπει να σκεφτόμαστε: «Με ποιον τρόπο θα κερδίσουμε; Πόση προπόνηση πρέπει να κάνουμε; Τι πειθαρχία θα δείξουμε;». Αυτό είναι.
- Αυτό είναι, συμφώνησε κι ο Φώτης σαν ηχώ.
- Στο κάτω κάτω, συνέχισε ο Αργύρης, η αντίθετη ομάδα δεν είναι εχθρός μας. Δεν πολεμάμε μαζί της. Απλώς παίζουμε. Είναι συμπαίχτης μας. Συνεργάζεται μαζί μας για να παίξουμε, να ασκηθούμε και να ευχαριστηθούμε. Όπως παίζουμε εσύ κι εγώ τις Κυριακές στα λιβάδια.

Μετά από όλα αυτά τα διδαχτικά, ο Αργύρης έφυγε, και στο κρεβάτι πήρε θέση η Μάγια, η μητέρα του.

- Να ξέρεις, η ομάδα είναι αποτυχημένη! Θέλω να πω ότι, όταν έπαιρνε την μπάλα ο Θεοχαρίδης, δεν την πετούσε στον Παπαϊωάννου, κι ας ήταν εκείνος σε καλύτερη θέση.
- Κακώς, παραδέχτηκε η Μάγια. Το ποδόσφαιρο είναι ομαδικό παιχνίδι κι έχει ακριβώς αυτόν τον σκοπό. Να μη σκέφτεσαι τον εαυτό σου την ώρα που παίζεις. Να μη σκέφτεσαι πώς να επιδειχτείς εσύ, αλλά πώς θα παίξεις καλύτερα, για να βοηθήσεις την ομάδα σου.

Βαρελλά, Αγγελική, Αρχίζει το ματς (διασκευή)

1 Επιλέγουμε το σωστό.

1. Η ομάδα του Φώτη ...

α. κέρδισε

β. έχασε

γ. ήρθε ισοπαλία

2. Ο Φώτης επέστρεψε στο σπίτι ...

α. στενοχωρημένος

β. ψύχραιμος

γ. αδιάφορος

3. Ο μπαμπάς του Φώτη θεωρεί ότι σκοπός του παιχνιδιού ...

α. είναι πάντα η νίκη

β. είναι ο ίδιος ο αγώνας

γ. είναι να περνάς καλά με τους συμπαίκτες σου

2 Συζητάμε σε ομάδες και ανακοινώνουμε στην τάξη. Κάθε ομάδα επιλέγει ένα θέμα.

α. Για ποιο θέμα συζητούν ο Φώτης με τον πατέρα του; Τι σκέφτεστε εσείς γι' αυτό;

β. Τι συζητούν ο Φώτης με τη μητέρα του; Τι σκέφτεστε εσείς γι' αυτό;

γ. Τι πρέπει να κάνει ένας καλός φίλαθλος; Ποια χαρακτηριστικά έχει;

δ. Τι πρέπει να κάνει ένας καλός παίχτης μιας αθλητικής ομάδας;

ε. Τι σημαίνει «καλός φίλαθλος» και ποια στοιχεία πρέπει να έχει;

3 Σε μία παράγραφο γράφουμε τι σημαίνει για μας η συνεργασία σε ένα ομαδικό παιχνίδι. Χρησιμοποιούμε παραδείγματα.

Η ενότητα 2 με μια ματιά

ΓΡΑΜΜΑΤΙΚΗ

Ρήμα και διάρκεια

Το θέμα του ρήματος μας δείχνει την ποιότητα της πράξης: **έπαιζ-α**, **έπαιξ-α**

Ποιότητα της πράξης στην Ενεργητική Φωνή

Χρονική βαθμίδα	Διαρκές	Συνοπτικό	Συντελεσμένο (Τελειωμένο)
Παρόν	→ γυρί ζ ω	-	έχω γυρί σ ει
Μέλλον	→ θα γυρί ζ ω	θα γυρί σ ω	θα έχω γυρί σ ει
Παρελθόν	→ γυρί ζ α	γυρί σ α	είχα γυρί σ ει

Ποιότητα της πράξης στην Παθητική Φωνή

Χρονική βαθμίδα	Διαρκές	Συνοπτικό	Συντελεσμένο (Τελειωμένο)
Παρόν	→ αισθάν ο μαι	-	έχω αισθαν θ εί
Μέλλον	→ θα αισθάν ο μαι	θα αισθαν θ ώ	θα έχω αισθαν θ εί
Παρελθόν	→ αισθαν ο μουν	αισθάν θ ηκα	είχα αισθαν θ εί

13

Κτητικές Αντωνυμίες

	α' πρόσωπο	β' πρόσωπο	γ' πρόσωπο
ενικός	η ομάδα μου	οι ομάδες σου	η ομάδα του
πληθυντικός	οι ομάδες μας	οι ομάδες σας	οι ομάδες τους

Ορθογραφία

Ρήματα που τελειώνουν σε...

-ώνω	-εύω	-ίζω	-αίνω
διπλώνω	μαζεύω	χρωματίζω	μαθαίνω
απλώνω	συμβουλεύω	γυρίζω	σημαίνω
διορθώνω	βραβεύω	ζωγραφίζω	μπαίνω - βγαίνω

ΛΕΞΙΛΟΓΙΟ

Ακούμε [ίζω] αλλά γράφουμε διαφορετικά. Γιατί;

Προσοχή

το δάκρυ → δακρύζω, δάκρυσα

η άθροιση, το άθροισμα → αθροίζω (τα ποσά), άθροισα

το δάνειο → δανείζω (σε κάποιον κάτι), δάνεισα

η πήξη → πήζω, έπηξε

Τα ρήματα αυτά γράφονται όπως το _____.

Προσοχή

κλέβω, σέβομαι

μένω, δένω, πλένω

14

Θεματικό Λεξιλόγιο

Οδηγίες	συμβουλεύω-συμβουλή, κανόννας, συζήτηση, διάλογος, ηρεμία, συμπέρασμα
Παιχνίδι	σεβασμός, ευγένεια, αγένεια, επικοινωνία, αγώνας, κερδίζω, χάνω, ήττα, νίκη, νικητής, ισοπαλία, ισότητα, ομάδα, ομαδικότητα, συνεργασία, αρχηγός, βοηθός, εμπιστεύομαι, εμπιστοσύνη

15

Οικογένειες λέξεων

Παιδί	παίκτης, παίζω, τηλεπαιχνίδι, παιδί, παιδάκι, παιδαγωγός, εκπαίδευση, εκπαιδευτικός
Ομάδα	ομαδικός, -ή, -ό, ομαδικότητα, ομαδούλα, ομαδάρχης, ομαδοποιώ
Φίλος	φιλία, φιλικός, φιλαράκι, φιλενάδα, συμφιλίωση, φιλονικία, φιλοξενία, φιλανθρωπία, φίλαθλος

16

Σύνθετες λέξεις: Οι λέξεις που δημιουργούνται αν συνδυάσουμε δύο λέξεις. Αποτελούνται από το **α' συνθετικό** και το **β' συνθετικό**.

Φιλικό γράμμα

Τα μέρη (η δομή)	Παραδείγματα
1. Προσφώνηση Γράφουμε έναν χαιρετισμό και βάζουμε κόμμα ή τελεία .	Δήμητρα, γεια σου. Αγαπημένη μου Μαρία,
2. Ανάπτυξη Γράφουμε τον λόγο για τον οποίο στέλνουμε το γράμμα. <ul style="list-style-type: none"> • Γράφουμε τα νέα μας, τις σκέψεις και τα συναισθήματά μας. • Κάνουμε κάποια ερώτηση που θέλουμε. • Κλείνουμε το γράμμα μας με μια σκέψη ή μια ευχή. 	Θέλω πρώτ' απ' όλα να... Σου γράφω για να... Σου στέλνω το γράμμα για να... Τελικά, σκέφτομαι να... Μακάρι να...
3. Αποφώνηση Γράφουμε έναν χαιρετισμό και από κάτω το όνομά μας	Με αγάπη, / Φιλικά, Πέτρος

Πολυτροπικό κείμενο οδηγιών

Τα **πολυτροπικά κείμενα οδηγιών** συνδυάζουν πολλούς τρόπους για να δώσουν οδηγίες για κάτι, όπως γραπτό λόγο, εικόνες και αριθμούς.

Τα μέρη (η δομή)	Γλωσσικά στοιχεία	Πολυτροπικά στοιχεία
Τίτλος	Ουσιαστικά	• Σχήμα και μέγεθος γραμμάτων
1. Σκοπός – γενική περιγραφή	Ρήματα σε Μέλλοντα, επίθετα και ουσιαστικά	• Αριθμοί
2. Βήματα	Ρήματα σε πρώτο πληθυντικό στο παρόν (<i>δημιουργούμε, γράφουμε,...</i>)	• Εικόνες
3. Βασικοί κανόνες	<i>πρέπει, είναι καλό να, είναι σημαντικό να</i>	• Σύμβολα
		• Χρώματα
		• Σχήματα

Ελέγχω τις γνώσεις μου

Υπογραμμίζω τα ρήματα και συμπληρώνω αν είναι στο Διαρκές ή στο Συνοπτικό.

1. Η Μαργαρίτα πέρσι όλη τη χρονιά διάβαζε για να δώσει Αγγλικά. → _____
2. Η Μαργαρίτα χθες δεν διάβασε αρκετά. → _____
3. Τελικά σήμερα θα φάμε μακαρόνια. → _____
4. Από αύριο θα καθαρίζω μόνος μου το δωμάτιό μου. → _____

Κυκλώνω τις κτητικές αντωνυμίες και βάζω τόνο όπου χρειάζεται:

5. Αυτό είναι το τετραδιο μου.
6. Η Μαρία κι εγώ διαβάζουμε τα βιβλία μας.
7. Ψάχνει τον χαρακα του.
8. Οι συναντησεις μας με τη θεατρική ομάδα διαρκούν πολύ.

Συμπληρώνω τα γράμματα που λείπουν και βάζω τόνο όπου χρειάζεται:

9. Ο Νικόλας μαζ_____ει τα παιχνίδια του, όταν συγυρ_____ζει το δωμάτιό του.
10. Η μαμά μου δάκρ_____σε από χαρά, όταν αντίκρ_____σε τον αδερφό της.
11. Θα μου δαν_____σεις το μολύβι σου για να διορθ_____σω το γραπτό μου;
12. Μαθ_____νουμε από μικροί να πλ_____νουμε σωστά τα δόντια μας.

Σχηματίζω 2 σύνθετα με κάθε λέξη:

13. φύλλο → _____
14. φίλος → _____

Κυκλώνω την κυριολεξία και υπογραμμίζω τη μεταφορά.

15. Ο φούρναρης με τη ζεστή καρδιά προσφέρει ζεστό ψωμί σε όποιον έχει ανάγκη.

Μετρώ όλα τα σωστά:

έως 3

ξαναδιαβάζω

4 - 7

μέτρια

8 - 11

πολύ καλά

12 - 15

άριστα

28η Οκτωβρίου

1 Τα «δάκρυα» της μαστίχας

Εκείνος ο Οκτώβρης του 1940 ήταν ένας ευλογημένος μήνας για τους κατοίκους ενός μικρού χωριού στο νησί της Χίου. Ο ήλιος του περασμένου καλοκαιριού είχε ζεσάνει όλα τα ζωντανά, τη θάλασσα, τα μαστιχόδεντρα. Τα μαλαθούνια γέμισαν κόκκους μαστίχας. Τυχερή χρονιά!

Ο Γιάννος, ο μεγαλύτερος γιος της οικογένειας που μόλις είχε τελειώσει τη στρατιωτική του θητεία, δεν έλεγε να ξεκολλήσει απ' το χωράφι με τα μαστιχόδεντρα. Το αριστερό του χέρι κρατούσε τρυφερά τον κορμό και με το τιμητήρι στο δεξί μάζευε τα τελευταία «δάκρυα της μαστίχας», που είχαν πήξει πάνω στις πληγές του δέντρου. Συμμάζεψε κι από το έδαφος τις τελευταίες πολύτιμες σταγόνες που είχαν απομείνει.

Άξαφνα... NTIN! NTAN! NTIN! NTAN! Ο ήχος από τις καμπάνες του Αϊ-Νικόλα τάραξε την πρωινή γαλήνη. Η ματιά του έκανε τον γύρο του χωριού. Τι να 'χε γίνει άραγε; Ποτέ δεν χτυπούν οι καμπάνες τέτοια ώρα για καλό, σκέφτηκε. Γρήγορα μάζεψε τα λιγοστά του πράγματα, έριξε τον «θησαυρό» στο πουγκί και κίνησε για το χωριό. Εκεί, στη ρεματιά, κατηφόριζε τρέχοντας η αδελφή του.

«Γιάννο, Γιάννο!» Η φωνή της έτρεμε, τα μάτια της ήταν ορθάνοιχτα και τρομαγμένα. Έπεσε στην αγκαλιά του κλαίγοντας.

«Πόλεμος, Γιάννο! Πόλεμος! Η Ιταλία μάς κήρυξέ τον πόλεμο!»

Πόλεμος, λοιπόν! Ποιος να το φανταζόταν πως το κακό θα 'φτανε στον τόπο τους;

Αγωνία και φόβος στην αρχή, μα αμέσως μετά περηφάνια και θάρρος. Γιατί χρειάζεται θάρρος μια χούφτα λαός να ορθώσει το ανάστημά του στις απαιτήσεις του Ιταλού δικτάτορα Μουσολίνι.

ΟΧΙ! Χίλιες φορές ΟΧΙ! Καλύτερα να χαθούμε παρά να χάσουμε την πατρίδα μας, σκεφτόταν ο Γιάννος την ώρα που η μάνα του κατέβαζε τη στολή του φαντάρου, που λίγες μέρες πριν είχε τακτοποιήσει ψηλά στο ντουλάπι.

Σαν αστραπή γίναν όλα. Από το χωριό κατευθείαν για τη Χώρα. Η μεραρχία του, κυρίως με Χιώτες φαντάρους, πέρασε θάλασσες και στεριές, πόλεις και χωριά, κάμπους και βουνά, με πανύψηλες κορφές και χαράδρες βαθιές και σκοτεινές.

Ο Νοέμβρης τελείωνε και τα πρώτα σημάδια του χειμώνα είχαν κάνει την εμφάνισή τους. Το κρύο ήταν τσουχτερό και οι αδιάκοπες βροχές που έπεφταν στους χωματινούς δρόμους φτιάχναν μια πυκνή λάσπη που δυσκόλευε αφάνταστα το περπάτημα των στρατιωτών. Τέτοια λάσπη δεν είχε δει ποτέ του ο Γιάννος. Να, όπως στη χθεσινή πορεία που ο διπλανός του κόντεψε να βυθιστεί ως τη μέση.

«Βοήθεια, Γιάννο, βουλιάζω!» Άπλωνε ο Γιάννος τις χερούκλες του και βοηθούσε. Μόνο που αυτός ο εφιάλτης άρχιζε πάλι, λίγα μέτρα παρακάτω.

Ήταν ένα παγωμένο σούρουπο τις πρώτες μέρες του Δεκέμβρη, σε μια πλαγιά ενός αλβανικού βουνού. Ξεκουράζονταν, καθώς την επομένη θα ξεκινούσε η πορεία προς το Αργυρόκαστρο.

....

Τέλος Οκτώβρη 1990, στο μικρό χωριό της Χίου, ο παππούς Γιάννος έδειχνε στον εγγονό του πώς μαζεύουν τα δάκρυα της μαστίχας. Το αριστερό του χέρι κρατούσε τρυφερά τον κορμό, ενώ το δεξί του χέρι ήταν ο εγγονός του.

Για να μπορούν ελεύθερα να μαζεύουν τα δάκρυα της μαστίχας. Γι' αυτό πολέμησε!

Γκρέκου Γλυκερία, Για τα «δάκρυα» της μαστίχας (απόσπασμα)

1 Ποιο είναι το πρόσωπο της ιστορίας, ποιοι τόποι και ποιοι χρόνοι αναφέρονται;

2 Εντοπίζουμε στο κείμενο τις εικόνες του πολέμου και τις εικόνες της ειρήνης. Διαλέγουμε μία εικόνα, τη ζωγραφίζουμε αν θέλουμε και ύστερα την αφηγούμαστε προφορικά ή γραπτά.

3 Ο Γιάννος σκέφτεται: «Χρειάζεται θάρρος μια χούφτα λαός να ορθώσει το ανάστημά του στις απαιτήσεις του Ιταλού δικτάτορα». Τι εννοεί με τα λόγια αυτά;

4 Η ιστορία δεν είναι εδώ ολόκληρη. Φανταζόμαστε τα γεγονότα που συνέβησαν στη ζωή του Γιάννου. Μετά αναζητούμε ολόκληρο το διήγημα και το διαβάζουμε στην τάξη.

Η εξέγερση του Πολυτεχνείου

Για να καταλάβεις τι έγινε στο Πολυτεχνείο το 1973, πρέπει να πάμε από τότε πίσω τουλάχιστον χρόνια 33.

Β' Παγκόσμιος Πόλεμος, Κατοχή: Γενναία πολεμούν οι Έλληνες, αλλά χάνουν, κι οι Γερμανοί στην Κατοχή ό,τι θέλουν κάνουν.

Εμφύλιος Πόλεμος: Τελιώνει ο πόλεμος, φεύγουν οι Γερμανοί, μα οι Έλληνες για ειρήνη δεν είναι ικανοί.

Δεκαετία '60: Φασαρίες, ταραχές, ακυβερνησία, στη χώρα βασιλεύει η ασυνεννοησία.

Κι έτσι δυστυχώς οι συνταγματάρχες παίρνουν την εξουσία.

Οι νέοι όμως τις νύχτες υπόγεια αντιδρούσαν, στους τοίχους γράφανε συνθήματα και στίχους τραγουδούσαν.

Τον Φεβρουάριο του 1973 στη Νομική πρώτα, και τελικά στα μέσα του Νοέμβρη στο Πολυτεχνείο, οι φοιτητές επαναστάτησαν. «Δεν πάει άλλο η σκλαβιά» είπαν και αποφάσισαν:

- Να φτιάξουμε πομπό να μας ακούνε όλοι.
- Να μαζέψουμε τρόφιμα και φάρμακα.
- Κάτω η Χούντα!
- Ζήτω η Δημοκρατία!

Έξω απ' το Πολυτεχνείο ο κόσμος όλο και πυκνώνει, το κίνημα κατά της Χούντας δυναμώνει. Τότε θυμώσαν οι τρεις συνταγματάρχες:

- Να τους διαλύσουμε!
- Να τους πατάξουμε!
- Θα τους συντρίψουμε!
- Αυτό ταξίαρχε πρέπει να σταματήσει!
- Θα βγάλουμε τον στρατό. Κανένας δεν θα μείνει!
- Πρώτα τον κόσμο μετά τους φοιτητές.

Αργά το απόγευμα εμφανίζεται η αστυνομία, αποφασισμένη να σταματήσει την «ανομία».

Οι δρόμοι είναι άδαιοι πια, ο κόσμος τρομοκρατημένος, παίρνει θέση ο στρατός, ο αγώνας μοιάζει πια χαμένος.

Κι όμως, στην πύλη του Πολυτεχνείου ακόμα τραγουδούν:

«Φαντάροι είμαστε άοπλοι,
είμαστε αδέρφια,
μη μας χτυπήσετε,
ελάτε μαζί μας».

Πολλοί χαθήκανε τη νύχτα εκείνη στα στενά, πολλοί κατέληξαν σε άθλια, βρομερά κελιά. Μα για τη Χούντα η αντίστροφη πορεία είχε αρχίσει, η παντοδυναμία της είχε πια ξεφτίσει.

Μανδηλαράς Φίλιππος, *Η εξέγερση του Πολυτεχνείου (διασκευή)*

- 1 Συζητάμε ομαδικά: Τι σημαίνει Δημοκρατία και τι σημαίνει Χούντα/Δικτατορία;
- 2 Πώς νιώθουν οι άνθρωποι που ζουν σε δημοκρατικό πολίτευμα; Πώς μπορεί να ένιωθαν όσοι ζούσαν κατά τη διάρκεια της χούντας/δικτατορίας;
- 3 Το χαρίφαλο είναι ένα λουλούδι συνδεδεμένο με το Πολυτεχνείο. Ακολούθησε τα παρακάτω βήματα για να φτιάξεις το δικό σου χαρίφαλο origami.

Υλικά

- κόκκινο γκοφρέ χαρτί (ή μία κόκκινη χαρτοπετσέτα, την ανοίγουμε και την κόβουμε στα σημεία που διπλώνει) • πράσινο σύρμα πίπας • ψαλίδι

Βήματα

1. Κόβουμε 4 τετράγωνα γκοφρέ κόκκινο χαρτί.
2. Βάζουμε το ένα πάνω στο άλλο.
3. Διπλώνουμε σαν να φτιάχνουμε βεντάλια.
4. Αφήνουμε τα χαρτιά (βεντάλια) στην επιφάνεια όπου εργαζόμαστε και περνάμε το σύρμα πίπας από κάτω.
5. Δένουμε στη μέση ακριβώς.
6. Ανοίγουμε τα φύλλα γκοφρέ και από τις δύο πλευρές, ώστε να μοιάζουν με το άνθος του λουλουδιού.
7. Προκειμένου να μοιάζει περισσότερο αληθινό, μπορούμε να κάνουμε μερικές ψαλιδιές στο γκοφρέ από πάνω.

Το χαρίφαλό μας είναι έτοιμο!

25η Δεκεμβρίου

3

Χριστούγεννα είναι...

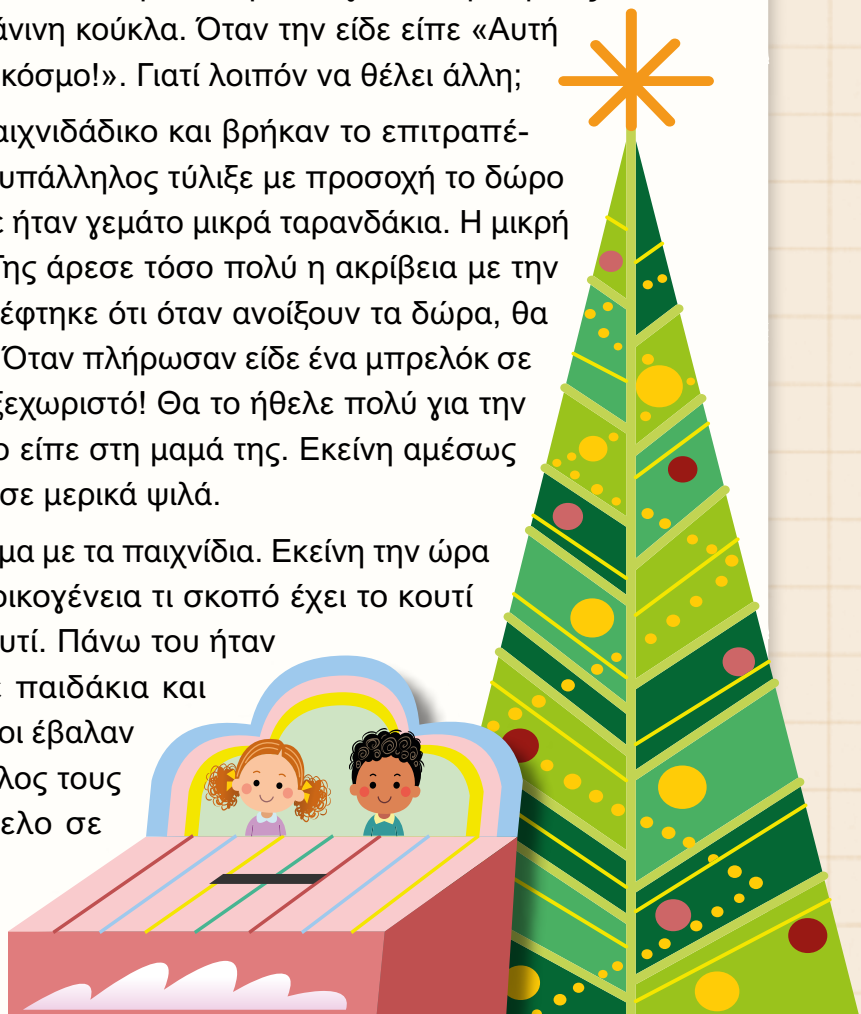
Είναι παραμονή Χριστουγέννων και μια οικογένεια κάνει τις τελευταίες γιορτινές αγορές. Το δέντρο είναι ήδη γεμάτο με δώρα στη βάση του, αλλά δεν έχουν ακόμη πάρει το δώρο της γιαγιάς, το δώρο της μικρής και τα σοκολατάκια με μους κάστανο. Τα σοκολατάκια αυτά τα αγοράζουν κάθε χρόνο. Τα τοποθετούν ανάμεσα στους κουραμπιέδες και τα μελομακάρονα «για ομορφιά», όπως λέει η γιαγιά Σοφία.

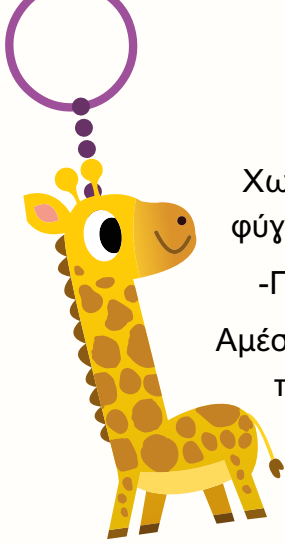
Οι δρόμοι είναι γεμάτοι με κόσμο. Όλοι τρέχουν να προλάβουν... Σε κάποιο σημείο του δρόμου ένας βιολιστής παίζει τα κάλαντα και οι περαστικοί του αφήνουν μερικά κέρματα.

Μπήκαν σε ένα κατάστημα ρούχων για να επιλέξουν το δώρο της γιαγιάς. Της πήραν το πιο όμορφο πλεκτό κασκόλ στο χρώμα του νυχτερινού ουρανού. Σειρά είχε τώρα το δώρο της μικρής. Φέτος ζήτησε για δώρο ένα επιτραπέζιο... Πολύ ασυνήθιστο για εκείνη. Συνήθως ήθελε κάποια κούκλα. Ίσως βέβαια υπάρχει μια εξήγηση γι' αυτό. Τα περσινά Χριστούγεννα, ο μπαμπάς της δώρισε μια όμορφη πορσελάνινη κούκλα. Όταν την είδε είπε «Αυτή είναι η πιο όμορφη κούκλα στον κόσμο!». Γιατί λοιπόν να θέλει άλλη;

Έπειτα, μπήκαν στο παλιό παιχνιδάδικο και βρήκαν το επιτραπέζιο. Όταν έφτασαν στο ταμείο, ο υπάλληλος τύλιξε με προσοχή το δώρο της. Το χαρτί που χρησιμοποίησε ήταν γεμάτο μικρά ταρανδάκια. Η μικρή παρατηρούσε τις κινήσεις του. Της άρεσε τόσο πολύ η ακρίβεια με την οποία έπρεπε να γίνουν που σκέφτηκε ότι όταν ανοίξουν τα δώρα, θα προσπαθήσει να το τυλίξει ξανά! Όταν πλήρωσαν είδε ένα μπρελόκ σε σχήμα καμηλοπάρδαλης. Τόσο ξεχωριστό! Θα το ήθελε πολύ για την κασετίνα της... Βγήκαν έξω και το είπε στη μαμά της. Εκείνη αμέσως άνοιξε το πορτοφόλι και της έδωσε μερικά ψιλά.

Μπήκε ξανά μέσα στο κατάστημα με τα παιχνίδια. Εκείνη την ώρα ο υπάλληλος εξηγούσε σε μια οικογένεια τι σκοπό έχει το κουτί στο ταμείο. Ήταν ένα μεγάλο κουτί. Πάνω του ήταν κολλημένη μια φωτογραφία με παιδάκια και κάποιες λέξεις στ' αγγλικά. Εκείνοι έβαλαν χρήματα στο κουτί και ο υπάλληλος τους είπε «Αυτό θα φέρει το χαμόγελο σε πολλά παιδάκια...».

Χωρίς να σκεφτεί έριξε κι εκείνη τα ψιλά στο κουτί και πήγε να φύγει.

-Περίμενε! Φώναξε ο υπάλληλος.

Αμέσως πήρε ένα μπλοκ, έκοψε ένα κουπόνι σαν απόδειξη κι έπειτα πήρε ένα μπρελόκ από τη στήλη και της τα έδωσε. Ήταν η καμηλοπάρδαλη.

-Είδα ότι το κοιτούσες... Πάρ'το! Η αξία της πράξης σου είναι πιο σημαντική από την αξία του μπρελόκ.

Η μικρή χαμογέλασε και το έσφιξε στην παλάμη της.

Όταν βγήκε έξω η μαμά ζήτησε να το δει. Της το έδειξε και είπε:

- Πολύ ξεχωριστό!

-Αυτό σκέφτηκα κι εγώ μαμά! απάντησε.

Μια ζεστασιά πλημμύρισε την καρδιά της μικρής Νικόλ. Ανυπομονούσε να γυρίσει στο σπίτι και να βάλει στο γραφείο το μικρό της τρόπαιο... Εκείνο το κουπόνι με το χριστουγεννιάτικο δέντρο. Το δώρο δεν την απασχολούσε. Ένωθε τόσο περήφανη που ήθελε να μοιραστεί με όλους την εμπειρία της. Θυμήθηκε και τα λόγια της αγαπημένης της δασκάλας, η οποία συνήθιζε να λέει «Να δίνετε αγάπη και η αγάπη πάντα θα επιστρέφει πίσω...». Η Νικόλ άνοιξε τα μάτια της. Η μυρωδιά από ζεστά μπισκότα έκανε τα ρουθούνια της ν' ανασηκωθούν.

«Ήρθαν τα Χριστούγεννα!» φώναξε κι έτρεξε γρήγορα στην κουζίνα. Εκεί βρήκε τον μπαμπά και τον αδερφό της να ετοιμάζουν λιχουδιές και ζεστό γάλα. Σε λίγο ήρθαν και η γιαγιά με τη μαμά από την εκκλησία και κάθισαν όλοι μαζί για να φάνε το πρωινό της ζεστασιάς και της αγάπης.

Γεωργοπούλου Μαρία, Χριστούγεννα είναι... (αδημοσίευτο)

Γίνε αφηγητής της ιστορίας

- 1 Διηγούμαι την ιστορία από τη σκοπιά της μαμάς του κοριτσιού.
- 2 Τώρα ο διπλανός σου θα διηγηθεί την ιστορία από τη σκοπιά του παιχνιδοπώλη ή πωλητή, υπάλληλου.
- 3 Αν έπρεπε να χαρακτηρίσεις με δύο λέξεις την πράξη του κοριτσιού, ποιες θα ήταν αυτές; Γράψε τις λέξεις μέσα στο πλαίσιο.

ΠΗΓΕΣ

Ενότητα 1

- Robinson, C. (2017). *Το σχολείο πάει σχολείο* (μτφρ. Παπαθεοδούλου, Α.). Αθήνα: Παπαδόπουλος. (διασκευή από τη συγγραφική ομάδα)
- Πέτροβιτς-Ανδρουσοπούλου, Λ. (2024). *Στη γειτονιά του ήλιου*. Αθήνα: Ψυχογιός. (διασκευή από τη συγγραφική ομάδα)
- Γκοσινί, Ρ. (2022). *Ο μικρός Νικόλας* (μτφρ. Κολαΐτη, Ρ.). Αθήνα: Πατάκης. (διασκευή από τη συγγραφική ομάδα)
- Νταλ, Ρ. (1991). *Ματίλντα* (μτφρ. Κοντολέων, Κ.). Αθήνα: Ψυχογιός. (διασκευή από τη συγγραφική ομάδα)
- Χριστοδούλου, Π. (2017). *Ο Ναβίντ δεν ήρθε για διακοπές*. Αθήνα: Κέδρος. (διασκευή από τη συγγραφική ομάδα)
- Ζέη, Α. (2011). *Η Κωνσταντίνα και οι αράχνες της*. Αθήνα: Μεταίχμιο. (διασκευή από τη συγγραφική ομάδα)
- Σελίδες Νοσταλγίας / Selides Nostalgias (2023, 5 Φεβρουαρίου). *Ο Μικρός Νικόλας S1E33 - Διαγώνισμα αριθμητικής*. [Video]. YouTube - youtube.com/watch?v=CJIJMS1YbFs
- Μαντουβάλου, Σ. (2015). *Ο δάσκαλος με τα όνειρα στα μάτια*. Αθήνα: Πατάκης. (διασκευή από τη συγγραφική ομάδα)
- Barbeau, P. (1988). *Ο Τυφλοπόντικας* (μτφρ. Ζερβακάκη, Σ.). Αθήνα: Νεφέλη. (διασκευή από τη συγγραφική ομάδα)

Ενότητα 2

- Μπάντινγκ, Φ. (2024). *Δημοκρατία!* (μτφρ. Μπουμπούρη, Ρ.). Αθήνα: Ψυχογιός. (διασκευή από τη συγγραφική ομάδα)
- Τσιπιρίδου-Χριστοφορίδου, Ε. (2018). *Ένα γράμμα για τον αρχηγό*. Αθήνα: Μεταίχμιο (διασκευή από τη συγγραφική ομάδα)
- Newman, R. (1995). *You've got a friend in me* [Τραγούδι διασκευή: Εγώ κι εσύ μαζί, από Τζίμ Πανούση & Αλκίνοο Ιωαννίδη]. Στο: *Toy Story* [Soundtrack]. Walt Disney Records. (Ελληνική διασκευή: Πανούσης, Τ.)
- Βαρελλά, Α. (2001). *Αρχίζει το ματς*. Αθήνα: Πατάκης (διασκευή από τη συγγραφική ομάδα).
- Μάνσον, Ν. (2019). *Η εχθρόπιτα* [Ηχητικό βιβλίο]. Παραγωγή: Ναι μπορώ. Διάρκεια: 10:58. - youtube.com/watch?v=myrz2ajbDV8
- Από τη συγγραφική ομάδα. *Η θεατρική ομάδα του σχολείου μας*

Επετειακά

- Γκρέκου, Γλ. (2007). Για τα «δάκρυα» της μαστίχας. Στο: *Ήρωες της Ελλάδας*. Αθήνα: Ψυχογιός
- Γεωργοπούλου, Μ. (χ.χ.). *Χριστούγεννα είναι* [Αδημοσίευτο χειρόγραφο].

Γραμματικές/Λεξικά

- Ιορδανίδου Α., (2022) *Τα ρήματα της Νέας Ελληνικής*. Αθήνα: Πατάκης
- Κλαίρης, Χ. – Μπαμπινιώτης Γ., (2011) *Γραμματική της Νέας Ελληνικής. Δομολειτουργική – Επικοινωνιακή*. Αθήνα: Κέντρο Λεξικολογίας
- Μπαμπινιώτης, Γ. (2017). *Σύγχρονη σχολική γραμματική για όλους*. Αθήνα: Κέντρο Λεξικολογίας.
- Μπαμπινιώτης, Γ. (2016). *Λεξικό των παραγώγων και σύνθετων της Νέας Ελληνικής Γλώσσας*. Αθήνα: Κέντρο Λεξικολογίας.
- Μπαμπινιώτης, Γ. (2011). *Λεξικό συνωνύμων-αντωνύμων της νέας ελληνικής γλώσσας*. Αθήνα: Κέντρο Λεξικολογίας.
- Μπαμπινιώτης, Γ. (2008). *Ορθογραφικό Λεξικό της νέας ελληνικής γλώσσας*. Αθήνα: Κέντρο Λεξικολογίας.
- *Λεξικό της Κοινής Νεοελληνικής* (Συλλογικό) Θεσσαλονίκη: Ίδρυμα Τριανταφυλλίδη
- Χαραλαμπάκης Χ., (επιμ.) (2014) *Χρηστικό Λεξικό της Νεοελληνικής Γλώσσας*. Αθήνα: Ακαδημία Αθηνών
- Holton D., Mackridge P., Φιλίππκη-Warburton Eι. (1999) *Γραμματική της Ελληνικής Γλώσσας*. Αθήνα: Πατάκης
- Holton D., Mackridge P., Φιλίππκη-Warburton Eι. (2007) *Βασική Γραμματική της Σύγχρονης Ελληνικής Γλώσσας*. Αθήνα: Πατάκης

ΕΙΚΟΝΕΣ - ΦΩΤΟΓΡΑΦΙΕΣ

- Σελ. 32: Σκηνή από το βίντεο «Μικρός Νικόλας - Διαγώνισμα Αριθμητικής» - youtube.com/watch?v=CJIJMS1YbFs&t=73s
- Σελ. 72: φωτ. 1: Aggelos1357, CC0, via Wikimedia Commons. - φωτ. 2: Eric Gaba, CC BY-SA 4.0 (creativecommons.org/licenses/by-sa/4.0/), via Wikimedia Commons.
- Σελ. 73: φωτ. 1: A group of Greek soldiers on there way to Kleisoura Pass / Wikimedia Commons / Public Domain. φωτ. 2: Έλληνας στρατιώτης κάθεται σε ιταλική ταγκέτα CV-33, κατά την νικηφόρα Μάχη Ελαίας-Καλαμά του Ελληνοϊταλικού Πολέμου, 1940 / Wikimedia Commons / Public Domain.
- Σελ. 75: Πολυτεχνείο - Νοέμβρης 1973/PIAZZA del POPOLO/ CC BY 2.0 (creativecommons.org/licenses/by/2.0/)
- Μέρος του εικαστικού υλικού προέρχεται από τις πλατφόρμες freepik.com και vecteezy.com.

ΓΡΑΜΜΑΤΟΣΕΙΡΕΣ

- Architon / The Architon Authors (github.com/Sayhone721/Architon) / SIL Open Font License, Version 1.1 (scripts.sil.org/OFL)

